

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KYNOLOGIE PŘI ZÁCHRANÁŘSKÝCH PRACÍCH

Autor práce: Iva Jadwiszczoková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2023

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Iva Jadwiszczoková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Kynologie při záchranářských pracích

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Cynology at Rescue Works

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2022

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je analýza a efektivita využití psovodů a psů registrovaných ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR. Vedlejším cílem je charakteristika kynologie a zejména Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

Student: Iva Jadwiszczoková	25.4.2022 datum	podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	30.5.2022 datum	podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	17.5.2022 datum	podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	23.5.2022 datum	podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	24.5.2022 datum	podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu PhDr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce, které bylo velmi inspirující. Dále děkuji paní Mgr. Lucii Dlouhé, výcvikářce SZBK ČR, za poskytnutí informací a potřebných dat pro vypracování bakalářské práce.

ABSTRAKT

JADWISZCZOKOVÁ, I. *Kynologie při záchranných pracích: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2023. 88 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: záchranná kynologie, psův, záchranný pes, výcvik, atesty, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, integrovaný záchranný systém

Posláním záchranné kynologie je výcvik psů se psem k nalezení pohřešované osoby v různých terénech, za využití čichových schopností psa. V České republice se záchranným výcvikem psů zabývá velké množství organizací, většinou se jedná o nezisková sdružení dobrovolníků, která jsou součástí integrovaného záchranného systému na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání dle § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Cílem bakalářské práce je analýza a efektivita Svazu záchranných brigád kynologů ČR, jejímž krédem je záchrana lidského života. Vedlejším cílem je charakteristika kynologie, především historie a současnost Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

V úvodní kapitole teoretické části práce je popsána historie a vývoj kynologie a její oblasti. Další kapitola je zaměřena na záchrannou kynologii, specializace záchranných psů, výcvik psů a atesty. Následně se tato práce věnuje historii a vývoji integrovaného záchranného systému, včetně organizací a sdružení věnující se záchranné kynologii. Poslední kapitola je zaměřena na popis činnosti Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

V praktické části dojde k vyhodnocení a prezentaci výstupů získaných formou sběru dat a kvantitativní výzkumnou technikou, týkající se výcviku a využití kynologických pátracích týmů Svazu záchranných brigád ČR v rámci nasazení ve spolupráci s integrovaným záchranným systémem. Odpovědi z dotazníkového šetření jsou vyhodnoceny metodou analýzy. Dále praktická část obsahuje hypotézy, které jsou na základě analýzy dat potvrzeny či vyvráceny.

ABSTRACT

JADWISZCZOKOVÁ, I Cynology at rescue works: *Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2023. 88 pp. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: rescue cynology, handler, rescue dog, training, certificates, Association of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic, integrated rescue system

The mission of rescue cynology is to train a handler with a dog to find a missing person in various terrains, using the dog's scenting abilities. In the Czech Republic, a large number of organisations are involved in rescue dog training, mostly non-profit associations of volunteers, which are part of the integrated rescue system on the basis of an agreement on planned assistance on request according to Section 21 of Act No. 239/2000 Coll., on the integrated rescue system and on amendments to certain acts.

The aim of the bachelor thesis is the analysis and effectiveness of the Association of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic, whose credo is to save human life. The secondary objective is the characterization of cynology, especially the history and present of the Association of Rescue Brigades of Cynologists of the Czech Republic.

The introductory chapter of the theoretical part of the thesis describes the history and development of cynology and its areas. The next chapter focuses on rescue cynology, specialization of rescue dogs, dog training and certifications. Subsequently, this thesis discusses the history and development of the integrated rescue system, including organizations and associations dedicated to rescue cynology. The last chapter focuses on a description of the activities of the Association of Rescue Cynologists of the Czech Republic.

The practical part will include the evaluation and presentation of the results obtained through data collection and quantitative research techniques related to the training and use of canine search teams of the Association of Rescue Brigades of the Czech Republic in the framework of deployment in cooperation with the integrated rescue system. The answers from the questionnaire survey are evaluated by the method

of analysis. Furthermore, the practical part contains hypotheses which are confirmed or refuted on the basis of data analysis.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	12
2 Kynologie.....	15
2.1 Historie a současnost kynologie	15
2.2 Služební kynologie	17
3 Záchranářská kynologie	20
3.1 Specializace záchranářských psů.....	21
3.1.1 Sutinové vyhledávání	22
3.1.2 Plošné vyhledávání.....	23
3.1.3 Ostatní specializace	24
3.2 Výcvik psů v rámci záchranářské kynologie.....	26
4 Integrovaný záchranný systém.....	30
4.1 Složky integrovaného záchranného systému zabývající se záchranářskou kynologií	32
5 Svaz záchranných brigád kynologů České republiky	40
5.1 Historie	40
5.2 Současnost	41
5.3 Výcvik a nasazení.....	43
5.4 Zkušební řády	46
6 Praktická část	50
6.1 Přehled počtu nasazení kynologů Svazu záchranných brigád kynologů ČR ..	51
6.2 Interpretace dotazníkového šetření	55
6.2.1 Dotazník pro členy Svazu záchranných brigád kynologů ČR	55
6.2.2 Dotazník pro vedení Svazu záchranných brigád kynologů ČR	68
6.3 Vyhodnocení hypotéz.....	69
6.4 Diskuze	70
Závěr	74

Seznam použitých zdrojů	76
Seznam zkratk	82
Seznam tabulek	83
Seznam grafů.....	84
Přílohy	85

Úvod

Bakalářská práce se věnuje problematice kynologie při záchranných pracích. Toto téma bylo vybráno jednak vzhledem k jeho zajímavosti, ale především vzhledem k důležitosti v oblasti záchranné praxe. Psi jsou totiž při záchranných pracích mnohdy nepostradatelní, a to i přes to, že dnes existují špičkové vyhledávací technologie, které ale práci psů velmi dobře doplňují a stejně tak i naopak.

Různá neštěstí a katastrofy se po celém světě dějí neustále. Výjimkou není ani Česká republika, která však díky své poloze není pravidelně sužována ničivými zemětřeseními, záplavami, tornády a dalšími živelnými pohromami. Ovšem i zde jsou v praxi často psi nasazováni při záchranných pracích, ať už jde o hledání ztracených či pohřešovaných osob nebo jejich vyhledávání pod sutinami, ve vodě nebo pod lavinou. V ČR se nachází značné množství záchranných týmů, které tvoří psovodi a jejich psi, přičemž je řada z nich nasazována i v rámci zahraničních záchranných akcí.

Záchranné kynologii se běžně věnují nejen profesionálové z řad například Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“), ale i dobrovolníci, kteří této aktivitě musí, respektive chtějí obětovat ohromné množství svého času a financí, jelikož výcvik a samotný chov psa je velmi nákladné. Tito dobrovolníci a jejich psi často riskují své životy pro záchranu jiného života, a to mnohdy jen za proplacení cestovních nákladů. Nejedná se tedy o bezvýznamný a obyčejný koníček, ale spíše o poslání, díky němuž bylo ve světě zachráněno mnoho životů. Proto by měla být záchranná kynologie u široké veřejnosti co nejvíce propagována, aby došlo k docenění této činnosti alespoň ze strany společnosti.

Cílem práce je analýza a efektivita využití psovodů a psů Svazu záchranných brigád kynologů v ČR (dále jen „SZBK ČR“) v rámci vyhledávání pohřešovaných osob a jejich spolupráce s integrovaným záchranným systémem (dále jen „IZS“). Vedlejším cílem je charakteristika kynologie, zejména Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je nejprve popsána kynologie jako taková, její historie, současnost a odvětví služební a záchranné kynologie. Největší část se zabývá záchrannou kynologií, a to jednak jejími typy (sutinové, plošné a lavinové vyhledávání, stopa, vyhledávání kadáveru, a vodní práce),

a dále výcvikem psů, atesty a zkouškami. Navazující kapitola popisuje integrovaný záchranný systém a organizace zabývající se záchrannou kynologií. Poslední kapitola je věnována Svazu záchranných brigád kynologů ČR. Praktická část je prezentována grafy a tabulkami na základě analýzy a komparace dotazníkového šetření a získaných dat z evidence zásahů SZBK ČR. Na základě získaných dat jsou potvrzeny nebo vyvráceny výsledné hypotézy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza a efektivita využití kynologických týmů registrovaných ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR. Vedlejším cílem je charakteristika kynologie, a zejména Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

V teoretické části je zpracován vývoj služební a záchranné kynologie, výcvik psů a specializace záchranných psů, přehled organizací a sdružení zabývající se záchrannou kynologií v rámci integrovaného záchranného systému ČR, historie a současnost Svazu záchranných brigád kynologů ČR. Při zpracování praktické části byly použity tyto metody:

Rešerše znamená projít dostupné informační zdroje (katalogy knihoven, odborné elektronické databáze, webové stránky apod.). Shromáždit a prozkoumat vybrané relevantní literatury, vytvořit přehled o stavu poznání v oboru a o tématu práce a utřídit základní poznatky.¹ Při zpracování práce byla použita dostupná literatura, platná legislativa České republiky a zejména internetové zdroje týkající se záchranné kynologie a Svazu záchranných brigád kynologů ČR, jelikož v českém jazyce na dané téma neexistuje dostatek odborné literatury.

Analýza je typická pro úvodní fázi zkoumání, kdy je potřeba zkoumaný jev rozkladem blíže poznat. „Je to metoda, která umožňuje rozložit zkoumaný jev na takovou elementární úroveň, kterou považujeme za přiměřenou k provedení zkoumání a naplnění dílčího (analytického) výzkumného cíle. Metodou analýzy od sebe oddělujeme jednotlivé jevy a zkoumáme je jako relativně oddělené. To umožňuje proniknout k podstatě zkoumaného problému.“²

Syntéza má ve srovnání s analýzou opačný cíl použití. Syntéza navazuje na analýzu v další fázi vědeckého zkoumání a opírá se o výstupy jiných metod, zejména o výsledky analýzy. V určitém smyslu je možné je považovat analýzu a syntézu za dvě vzájemně se doplňující metody v procesu zkoumání. Syntéza formuluje celistvé závěry, které přinášejí nové poznatky.³

---

¹ ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA ČVUT. Co je rešerše [online]. [cit. 2023-03-20] Dostupné z WWW: <<http://knihovna.cvut.cz/katalogy-a-databaze/reserse/co-je-reserse>>

² OCHRANA, F. Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu, Praha: Karolinum 2019, s. 45

³ OCHRANA, F. Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu, Praha: Karolinum 2019, s. 49-50

V rámci praktické části byly použity tyto metody:

Analýza jejíž cíl je identifikovat podstatné vlastnosti základních částí celku. Tato metoda byla využita při vyhodnocování dotazníkového šetření.

Kvantitativní výzkum je metoda, která se snaží najít dostatečně velký vzorek pro potřeby statistického zpracování. Mezi metody kvantitativního výzkumu patří dotazování, experiment a pozorování. Nejčastější metodou kvantitativního výzkumu je dotazníkové šetření, jehož výhodou je jednodušší zpracování a vyhodnocování získaných dat, přičemž respondent může dotazník vyplnit kdykoliv a kdekoliv. Formulace otázek mohou být jak uzavřené (poskytují dvě nebo více možnosti odpovědi), tak polouzavřené nebo otevřené, u kterých nejsou žádné předem formulované odpovědi a které jsou příležitostí k tomu, aby se respondent otevřel a pomohl poznat problém do hloubky.⁴ Analýza dat se potom provádí pomocí grafů a popisné statistiky.

Při sestavení dotazníkového šetření byly využity jak otázky uzavřené, tak i otevřené. Respondenti byli členové Svazu záchranných brigád kynologů ČR, dotazník obsahoval 13 uzavřených a otevřených otázek, který byl distribuován přes internetové stránky „Survio“ (<https://www.survio.com/cs/>), v období od 20. února 2023 do 10. března 2023. Dotazník dokončilo 35 členů SZBK ČR. Druhý dotazník byl určen pro vedení svazu a obsahoval 4 otevřené otázky týkající se existence SZBK ČR, výcviku, praktických nasazení a spolupráce s Policií ČR (dále jen „PČR“), Hasičským záchranným sborem ČR (dále jen „HZS ČR“) a dalšími. Praktická část je doplněna o přehled počtu praktických nasazení kynologických pátracích týmů SZBK ČR za období 2016–2022.

Komparace neboli srovnání, jejíž podstatou je vyhledávání shod a odlišností u porovnávaných entit. V obecné rovině se rozlišují dva druhy komparace, kvalitativní a kvantitativní.⁵ V rámci bakalářské práce byly porovnávány výsledky praktických nasazení psů SZBK ČR.

Hypotéza je domněnka, v níž předpokládáme, že tomu je nebo není tak, jak tvrdí. Toto tvrzení musí být empiricky ověřitelné, a proto je potřeba hypotézu korektně

---

⁴ SURVIO .Uzavřené otázky dotazníku [online]. © Copyright 2012–2020 Survio. All rights reserved., [cit. 2023-02-28], Dostupné z <<https://www.survio.com/cs/blog/typy-otazek/uzavrene-otazky>>

⁵ OCHRANA, F. Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu, Praha: Karolinum 2019, s. 58

definovat tak, aby ji bylo možné dokázat nebo vyvrátit. Výsledkem je její verifikace nebo vyvrácení.⁶

Pro naplnění cíle bakalářské práce byly stanoveny následující hypotézy:

H1: Počet praktických nasazení kynologických pátracích týmů SZBK ČR se během období 2016–2022 zvýšil více než o polovinu.

H2: V období 2016–2022 bylo při praktických nasazení použito více sutinového vyhledávání než plošného vyhledávání.

H3: Více než polovina respondentů se zúčastnila praktického nasazení během svého působení v SZBK ČR.

H4: Autorka si myslí, že největším přínosem pro IZS je vysoká atestace a připravenost kynologických týmů SZBK ČR.

---

⁶ OCHRANA, F. Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu, Praha: Karolinum 2019, s. 31

2 Kynologie

V rámci této kapitoly bude představena historie a současnost kynologie. Dále bude v krátkosti přiblížena také služební kynologie, která se do určité míry pojí s problematikou záchranářské kynologie, jelikož v obou případech dochází k využití psů ve službách člověka. Problematicke záchranářské kynologie bude věnována samostatná kapitola, jelikož jde o ústřední téma této práce.

2.1 Historie a současnost kynologie

Hospodářský slovník naučný definuje kynologii jako: „*psoznalství, nauku o psu, jeho plemenech a chovu.*“⁷

Kořeny kynologie v podstatě sahají až do doby, kdy započala spolupráce pravěkých lidí s vlky. Pes je vůbec prvním zvířetem, které bylo domestikováno. Účelem domestikace byla potřeba využít psích schopností ve prospěch člověka, a to při lovu či ochraně (zvířat, lidí, majetku). Postupem času se formy využití psů měnili a kynologie se začala postupně formovat až do současné podoby.⁸ V prostředí České republiky patří jednoznačně mezi nejstarší kynologické aktivity kynologie služební a lovecká. Co se týče policie, respektive tehdejšího četnictva, tak první dochované písemné zmínky využití psů ve službách četnictva jsou z roku 1897. Ovšem kynologie lovecká sahá až do středověku, kdy byla vyšlechtěna řada loveckých plemen. Lov se psem byl zpočátku výsadou šlechty (typicky hony na lišku či jelena apod.), později se psi stali nedílným atributem i dalších lovců či myslivců.⁹ Možná v důsledku této dlouhé historie, byl prvním kynologickým spolkem v ČR právě Spolek myslivců, založený Mělníku v roce 1848,¹⁰ který měl ve svých stanovách zakotvenou i povinnost pečovat o chov čistokrevných loveckých psů.

---

⁷ SITENSKÝ, F. L. Hospodářský slovník naučný. Praha: F. Šimáček, 1909, s. 48.

⁸ SELYUKOV, V. Origin of official cynology (initial stages of emergence and development of dog breeding). *Naukovyy Visnyk Dnipropetrovs'kogo Derzhavnogo Universytetu Vnutrishnikh Sprav*, 2020, č. 3, s. 213.

⁹ SELYUKOV, V. Origin of official cynology (initial stages of emergence and development of dog breeding). *Naukovyy Visnyk Dnipropetrovs'kogo Derzhavnogo Universytetu Vnutrishnikh Sprav*, 2020, č. 3, s. 213.

¹⁰ PANÝRKOVÁ, I. Historie psích sportů – I. díl [online]. České Budějovice: eCanis media, 2020 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/historie-psich-sportu-i-dil_1402.html>

Na přelomu století začaly vznikat první organizace, které můžeme přirovnat k současným chovatelským klubům.¹¹

Od počátku 20. století začala kynologie zažívat značný rozmach. V roce 1911 byla vytvořena The Fédération Cynologique Internationale (dále jen „FCI“), kterou založily společně organizace z Německa, Rakouska, Belgie, Francie a Nizozemska, a to s cílem podporovat a chránit kynologii a čistokrevné rasy psů všemi nezbytnými prostředky. Po první světové válce organizace FCI zanikla, ale v roce 1921 byla obnovena.¹² V prostředí dnešní České republiky (dále jen „ČR“) rovněž začaly po první světové válce vznikat různé kynologické spolky a kluby pro neloveckou kynologii. Např. v roce 1920 došlo ke vzniku Československého loveckého a kynologického říšského svazu. Ovšem v roce 1928 vznikla mezinárodně uznávaná Československá kynologická unie, která sdružovala kynologické organizace v Československu a Německu. Roku 1928 se ujal řešení organizačních a odborných reforem (výstavní a výcvikové řády apod.) Antonín Hruža, který se posléze stal předsedou nově vzniklého Československého kynologického svazu. Za druhé světové války došlo k omezení kynologických svazů a klubů, byť psi byli ve válce užívaní. Po skončení války zaštiťovala kynologii Česká kynologická jednota, konkrétně v roce 1951 se připojila do Svazarmu (Svaz pro spolupráci s armádou).¹³

V roce 1990 došlo ke zrušení Svazarmu a organizace přešla pod Sdružení technických sportů Čech a Moravy. Posléze byl na Sjezdu kynologů ustanoven Český kynologický svaz, který získal právní subjektivitu a převzal veškerý majetek. Činnost svazu dodnes pokračuje.¹⁴ Posléze v roce 1992 vznikla také např. Českomoravská kynologická unie, která funguje dodnes. Jedná se v podstatě o nástupce původní Československé kynologické unie zaniklé během druhé světové války a dalších spolků.¹⁵ Dnes v ČR existuje celá řada celorepublikových a oblastních organizací, které se věnují

---

¹¹ J.RULC, J. ŠTAUDINGER, P. NEVOLNÝ, Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa, Praha, CanisTR, 2014, s. 25

¹² FCI. History of the FCI [online]. Thuin, 2022 [cit. 2023-17-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.fci.be/en/History-of-the-FCI-1.html>>

¹³ PANÝRKOVÁ, I. Historie psích sportů – I. díl [online]. České Budějovice: eCanis media, 2020 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/historie-psich-sportu-i-dil_1402.html>

¹⁴ Český kynologický svaz ZKO Praha 5. Historie naší organizace [online]. Praha, 2015 [cit. 2023-20-02]. Dostupné z WWW: <<https://kynologie-zbraslav.cz/historie/>>

¹⁵ TICHÁ, V. Historie Českomoravské kynologické unie [online]. Praha, 2012 [cit. 2023-18-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/odborne-materialy-122>>

různým oblastem kynologie. Některé z nich mají rozsáhlou historii, jako již dvě zmíněné, a jiné působí krátce.¹⁶

Kynologii jako takovou lze dnes rozdělit na tyto základní odvětví

- služební (někdy nazývána též jako pracovní) kynologie,
- záchranářská kynologie,
- lovecká (myslivecká) kynologie
- a sportovní kynologie.

Služební a záchranářské kynologii bude věnována pozornost v následujících podkapitolách. Co se týče lovecké (myslivecké) kynologie, tak její využití je relativně složitější než jakýkoliv jiný kynologický obor, jelikož se řídí zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, který např. specifikuje nutnost užití pouze loveckého plemene při honitbě a další.¹⁷ Sportovní kynologie je určitou verzí služebního výcviku psů, a proto spojuje poslušnost, obrany a stopování (pachové práce). Někdy jsou do této kategorie řazeny i psi sporty (agility, dogfrisbee apod.).¹⁸

2.2 Služební kynologie

V rámci služební kynologie dochází k výcviku, a především praktickému využití psů pro potřeby člověka, především v: ozbrojených silách a ozbrojených bezpečnostních sborech, v civilních bezpečnostních agenturách, v hasičských sborech, při ochraně životního prostředí, lidského zdraví a ohrožených organismů.¹⁹ Ihned v úvodu je potřeba uvést, že sportovní a služební kynologie z hlediska využití a výcviku psa liší, byť to nemusí být na první pohled zřejmé, jelikož mají mnoho společného. Především to, že se sportovní kynologie dělí na tři části, a to na obranu, poslušnost a stopu, jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole. Základ výcviku může být velmi podobný, ale později se v mnoha ohledech odlišuje. Ve sportovní kynologii je např. důležité, jak konkrétní cvik

---

¹⁶ SVOBODA, P. Psi záchranář: vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu. V Brně: CPress, 2022, s. 32.

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 449/2001 Sb. Zákon o myslivosti In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2001, částka 168/2001. Dostupné z WWW:< <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-449/>>

¹⁸ DONALDSON, J. Lidé a psi: střet kultur. Praha: Plot, 2011, s. 55.

¹⁹ PINC, L. Služební kynologie [prezentace]. Praha: Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze, 2016.

vypadá a jak je precizní, ale ve služební kynologii jde hlavně o účel cviku a jeho následné použití v praxi.²⁰

Z uvedeného vyplývá, že jsou odlišné přístupy v rámci vedení či výcviku psa. U sportovní kynologie je využíván výkonnostně-soutěžní přístup, kdy je pes veden k dokonalosti (přesnosti, preciznosti) naučeného chování bezpodmínečně v dimenzích měřitelnosti (čas, body, délka apod.), avšak bez praktické upotřebitelnosti, pouze jsou absolvovány zkoušky, soutěže či závody. U služební kynologie je pak využíván prakticko-výkonnostní přístup, kdy je pes veden k výkonu v praxi formou podpory a upevnění vloh a naučeného chování tak, aby jeho schopnosti byly upotřebitelné v reálné situaci (akci), ale zároveň byly měřitelné (čas), aby mohly být schopnosti psa např. přezkušovány. Zaměření je tudíž na praktickou upotřebitelnost, ale dochází rovněž k plnění zkoušek, interním zkouškám a soutěžím či taktickému secvičování.²¹

Z charakteristiky a podstaty služební kynologie vyplývá, že k jejímu využití dochází v prostředí ČR především u Armády ČR a Bezpečnostních sborů (primárně Policie ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Celní správa ČR a Vězeňská služba ČR), kdy jsou psi nejčastěji využíváni k těmto činnostem:

- U vojska (armády) působí a jsou k danému účelu cvičení především strážní a hlídkoví psi, průzkumní psi (scout dogs), záchranní psi (SAR) a psi k detekci výbušnin, min a zbraní. Vojenská policie pak používá psy k podobným úkolům jako ozbrojené sbory (např. detekce drog).
- U policie jsou využíváni hlídkoví psi, psi stopaři (všestranní) a psi se speciálně zaměřeným výcvikem k zákrokům proti zvláště nebezpečným pachatelům, vyhledávání předmětů s lidským pachem, sledování nastraženého pachu, pachové identifikaci osob a dále také k detekci akceleračních látek (látky sloužící k založení požáru nebo urychlení jeho šíření), lidských ostatků, výbušnin, zbraní, peněz a detekci omamných a psychotropních látek.

---

²⁰ PEJŠA, M. Sportovní kynologie: výhody i úskalí královské disciplíny [online]. 2020 [cit. 2023-21-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/4019.sportovni-kynologie-vyhody-i-uskali-kralovske-discipliny>>

²¹ TVRDÁ, A. Canisterapie: zvíře v sociálních službách. Praha: Plot, 2020, s. 105.

- Celní služba rovněž využívá hlídkové psy a dále psy k detekci omamných a psychotropních látek, tabáku, ilegálně dovážených chráněných živočichů a rostlin či detekci bankovek.
- U vězeňské služby jsou využíváni psi strážní a stopaři, psi k ochraně vězeňského personálu a k zákrokům proti odsouzeným při násilných aktech z jejich strany, psi k detekci omamných a psychotropních látek, ukrytých osob (zejména na vozidlech) a mobilních telefonů.
- V hasičských sborech jsou využíváni především záchranní psi, ale také psi k detekci akcelerantů.
- Psi jsou rovněž užíváni v dalších sborech a organizací, a to např. pro detekci ilegálně dovážených potravin a surovin, materiálů ohrožujících lidské zdraví nebo životní prostředí (rtuť) či monitorování přítomnosti ohrožených druhů.²²

Služební pes většinou žije se svým psovodem, tím se stává samozřejmě rodinným příslušníkem. Doba služby služebního psa končí zpravidla mezi devátým a desátým rokem věku, a tak psi důchod tráví (ve většině případu) u svého původního pána – psovoda. Průměrný věk služebního psa je dvanáct až patnáct let, v té době již vedle něj vyrůstá jeho nový následník připravující se na budoucí služební práci.²³

---

²² PINC, L. Služební kynologie [prezentace]. Praha: Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze, 2016.

²³ RULC. J., ŠTAUDINGER. P., NEVOLNÝ, P. Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa, Praha, CanisTR, 2014, s. 3

3 Záchranářská kynologie

„Záchranářská kynologie je obor, jehož posláním je výcvik psovoda se psem k vyhledávání osob v různých terénech a situacích, např. v sutinách nebo na plochách (volný terén, les, louky). Nejdůležitější schopností psa při této činnosti je používání velmi dobře vyvinutého čichu.“²⁴

Jedná se o kynologický obor, jehož posláním je výcvik nejen psovoda či psa, ale celého týmu, tedy psovoda se psem (záchranný či kynologický tým), a to k vyhledávání osob v sutinách, ve volném terénu, lavinách, pod vodní hladinou apod. za využití čichových schopností psa. Psovod a pes, kteří provádějí výcvik v oboru záchranářské kynologie, tvoří nedílnou kynologickou dvojici. Při indispozici psovoda je pes nevyužitelný, při indispozici psa je naopak nevyužitelný psovod.²⁵

K záchranářským pracím se začali psi využívat již za 1. světové války, kdy v rámci sanitní služby vyhledávali raněné vojáky a osoby zasypané po bombardování. Na základě těchto zkušeností se po 2. světové válce začal rozvíjet výcvik lavinových psů v horských oblastech Švýcarska, Rakouska, Francie. V roce 1961 založil v Holandsku český emigrant J. Rudolf Toman první brigádu záchranných psů na vyhledávání zasypaných osob. Zemětřesení v Chile v roce 1965 bylo velkým impulsem ke vzniku kynologických záchranářských organizací po celém světě. V Československu vznikla první československá kynologická záchranná brigáda v roce 1968, její činnost byla však po roce působení vyhodnocena a ukončena. Tato brigáda byla vytvořena pod Uranovými doly v Příbram. V dalších letech byly kynologické záchranářské skupiny v Československu zastřešovány nejrůznějšími organizacemi (Svaz pro spolupráci s armádou, Český červený kříž a Svaz chovatelů drobného zvířectva). V roce 1990 z těchto uskupení vznikla samostatná organizace Svaz záchranných brigád kynologů České republiky, který byl jedním ze zakládajících členů mezinárodní kynologické záchranářské organizace IRO (Internationale Rettungshunde Organisation)²⁶ a kterou lze

---

²⁴ HZS ČR. Kynologie u HZS ČR [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>

²⁵ HEJZLAR, R. Deset let záchranářské kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

²⁶ MAKEŠ, V. Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2009, s.2

označit za největší organizaci v prostředí záchranné kynologie České republiky. Svazu záchranných brigád ČR bude věnována celá samostatná kapitola.

Záchranná kynologie se od začátku vzniku více soustředila na vyhledávání zasypaných osob (sutinové vyhledávání) než ztracených osob (plošné vyhledávání). Specializace plošného vyhledávání se začala rozvíjet až v 90. letech minulého století v USA. V Evropě je tato specializace chybně považována za jednodušší „doplňk“ sutinového vyhledávání a jeho náročnost bývá podceňována kynology záchranáři.²⁷

3.1 Specializace záchranných psů

V následujících podkapitolách budou uvedeny jednotlivé specializace záchranné kynologie, přičemž největší pozornost bude věnována sutinovému a plošnému vyhledávání, jelikož jde o oblasti, které jsou v rámci záchranných prací kynologických týmů nejčetnější a nejvíce se těmito specializacím věnují.

Na tomto místě je také nutno uvést i další dělení záchranných prací kynologických týmů. Dle způsobu práce lze psy dělit na psy, kteří jdou po stopě a zdroj pachu hledají na zemi a v jakémkoliv terénu (Tracking Dogs) a psy, kteří zdroj pachu dohledávají z pachových částic ve vzduchu (Air-Scent Dogs. Dalším kritériem je to, co pes hledá. Proto se psi dělí na ty, kteří hledají živé osoby; živé osoby dle jejich individuálního pachu (musí ignorovat pachy jiných lidí); pouze lidský kadáver (hledání tzv. mrtvého pachu – mrtvoly); živé osoby a lidský kadáver; živé osoby a doplňkově i „napachované“ předměty od lidského pachu.²⁸

Posledním kritériem je prostředí, ve kterém záchranné práce probíhají, což jsou plochy, sutiny, laviny a voda. Toto členění se prolíná a mezi českými záchranáři natolik zažitě, že není vhodné ho měnit.²⁹

---

²⁷ MAKEŠ, V. Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2009, s.3

²⁸ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranná kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s. 96.

²⁹ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranná kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s.41

3.1.1 Sutinové vyhledávání

Záchranářští psi jsou nenahraditelnými pomocníky především při pátrání po troskách po různých katastrofách, zejména v případech, kdy zasypané osoby nelze opticky ani akusticky lokalizovat. Je to kvůli čichovým a motorickým schopnostem psů. Proto jsou při pátrání v obtížném, často nestabilním terénu plném překážek a pachů různého původu psi nejlepší v primární detekci přítomnosti osob.³⁰

Při sutinovém vyhledávání dochází k prohledávání sutin, čímž jsou myšleny jakékoliv objekty vytvořené člověkem, u nichž došlo z jakýchkoliv důvodů k úplnému nebo jen částečnému zřícení. V podmínkách ČR za poškozením obvykle stojí výbuch (plynu apod.), neodborné opravy nebo jiné zásahy do stavby, kvůli nimž dojde k narušení statiky a následnému zřícení části nebo celého objektu. Pod těmito sutinami se mohou nacházet živé osoby, proto je potřeba terén co nejrychleji prohledávat.³¹

Proto se v těchto situacích využívají kynologické záchranné týmy k tomu, aby pes přesně určil a lokalizoval místo pachové stopy osoby. Poté přichází na řadu speciální technologie, jako jsou např. štěrbínové kamery či „echolokátor“, aby bylo upřesněno místo zavalené osoby. Potom se přistupuje k vyproštění a poskytnutí zdravotnické péče. Kynologové se speciálně vycvičenými psy jsou tedy nedílnou součástí záchranných týmů při tuzemských i mezinárodních záchranných operacích.³²

Zajímavé výsledky ukázala studie analyzující 104 případů katastrof (mimořádných událostí většího rozsahu) v letech 2006–2017, kdy byly do prohledávání sutin zapojeny kynologické týmy, a to z profesních organizací (většina) a z dobrovolných organizací (významná menšina). Spolehlivost výsledků detekce člověka v troskách kynologickými týmy byla velmi vysoká (téměř 100 %). Vzhledem k tomu, že kynologické týmy ve sledovaném období našly pouze pozůstatky lidských těl a žádné živé osoby, na jejichž detekci jsou psi primárně cvičeni, tak je tento výsledek velmi pozitivní. U 101 případů kynologické týmy správně určily, zda mají prohledávané trosky negativní nebo pozitivní přítomnost člověka. Pouze jednou se ve sledovaném období stalo, že kynologické týmy mylně uvedly, že se v troskách nenachází žádní lidé

---

³⁰ JANČAŘÍKOVÁ, K. a JANČAŘÍK, A. Participation of cynology teams in disaster searches in the Czech republic in 2006–2017. *The Science for Population Protection*, 2019, 11, s. 1.

³¹ SVOBODA, P. *Psí záchranář: vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu*. V Brně: CPress, 2022, s. 16.

³² HEJZLAR, R. *Záchranářská kynologie*. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2014, 10(13). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

a ve 2 případech nedokázaly kynologické týmy vyloučit přítomnost lidských ostatků. Ve 12 případech katastrof pomohly týmy odhalit celkem 16 těl a nikdy nebyla v sutinách zjištěna žádná živá osoba. V rámci sledovaných případů nebyl nikdy žádný psovod zraněn, ale dva psi byli zraněni lehce (tržné rány na tlapkách).³³

Dále lze zmínit i vybavení, které je potřeba v rámci výcviku a při nasazení v praxi u sutinového vyhledávání. K základnímu vybavení při práci v sutinách patří pracovní oděv, pracovní pevná kotníková obuv, pracovní rukavice, baterka, dobře vybavená lékárnička (včetně alespoň jedné ochranní botičky pro psa), voda a miska pro psa, odměna pro psa, vysílačka nebo alespoň mobilní telefon. Také stopovací šňůra, která může posloužit v případě nutnosti jako lano (k spuštění nebo vytažení psa z prohlubně, popř. i psovoda) nebo ji lze využít i při hledání, aby pes nevběhl do zakázaných míst.³⁴ U psa se někdy nechává postroj či obojek, ale hrozí nebezpečí jeho zachycení, což může vést ke zranění, proto někteří psovodi nenechávají psovi nic. V souvislosti s výsledky studie zmíněné v předchozím odstavci, kdy došlo k poranění tlapek u psů, se nabízí užití speciálních ochranných botiček, ale jejich užití do jisté míry brání přirozené, a i bezpečné chůzi psa v nestabilním a členitém terénu, nemůže např. použít drápy a jeho chůze může být nestabilní, což může vést ke zranění. U několikadenního nasazení je samozřejmě nutný stan, spacák, strava pro psa i psovoda atd.³⁵

3.1.2 Plošné vyhledávání

Plošné vyhledávání v praxi primárně souvisí s hledáním ztracené osoby, a to nejčastěji v přírodním prostoru (lesy, hory atd.). Obvykle v tomto případě dochází k vyhledávání např. v tzv. rojnicích, kdy velký počet osob postupně prohledává prostor. Případně je povolán vrtulník s termovizí, který daný prostor prohledává ze vzduchu a v neposlední řadě v těchto situacích dochází k nasazení speciálně vycvičených psů a jejich psovodů, kteří daný sektor prohledávají. Rojnice vytvořené z velkého počtu osob nejsou příliš efektivní, jelikož postup celé rojnice je relativně pomalý a při snížené viditelnosti může člověk nevědomky projít okolo ležící osoby a nevšimnout si jí.

---

³³ JANČAŘÍKOVÁ, K. a JANČAŘÍK, A. Participation of cynology teams in disaster searches in the Czech republic in 2006–2017. *The Science for Population Protection*, 2019, 11, s. 1.

³⁴ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách, Nový Bydžov: QTEST, 2013, s. 13

³⁵ SVOBODA, P. Psi záchranář: vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu. V Brně: CPress, 2022, s. 22.

Adekvátně vycvičený pes je v podstatě schopen nahradit rojnici a za pomoci svého čichu může zachytit hledanou osobu na vzdálenost, na níž člověk ani nedohlédne.³⁶

V praxi během plošného vyhledávání se prohledávaný terén rozdělí na sektory o rozloze asi 10-30 ha. Každý tým prohledává jeden a psovod vždy na základě povětrnostních podmínek a mapových podkladů volí nejlepší průchod daným sektorem (obvykle provádí tzv. pásování). Překrývání terénu dalším psem se většinou neuplatňuje, pouze na vyžádání psovoda nebo vedoucího zásahu. V některých případech by však překrytí terénu jiným týmem v okolí např. nalezených indicií (oblečení pohřešovaného apod.), mohlo vést k nález.³⁷

V praxi je specializace na plošné vyhledávání nejčastější, jelikož např. při pátrání Policie ČR po pohřešovaných osobách nestačí pouze kynologické týmy policie, a je nutné zapojení i dobrovolníků. V ostatních oblastech (sutiny, stopa atd.) je zapojení dobrovolníků menší, jelikož potřeby záchranných psů pro danou práci si pokryjí na většině území ČR bez potíží přímo profesionální složky svými vlastními týmy.³⁸

V souvislosti s tímto typem vyhledávání je vhodné rovněž zmínit i vybavení, které je potřeba v rámci výcviku a při nasazení v praxi. U plošného vyhledávání je obecně vhodná pevná obuv, dlouhé kalhoty a dlouhé rukávy u bundy atd. Dále rovněž svítilna pro psa i psovoda a u psů se často užívá zvoneček nebo rolnička, aby byl slyšet i ve špatně přehledném terénu. Mnohdy je vhodná i přilba, rukavice, vysílačka nebo jen schopnost s ní pracovat, GPS pro psovoda i psa, mobilní telefon a také další praktické potřeby, jako je např. lékárnička, voda, energetická pasta pro psa i člověka atd.³⁹

3.1.3 Ostatní specializace

Stopa

Kromě uvedeného se dále provádí výcvik záchranných psů, samozřejmě včetně jejich následného nasazení v praxi, k hledání osob po stopě.⁴⁰ Při stopování může jít o hledání kadáveru (hledání mrtvého pachu), záchranné stopování (pes hledá předměty

---

³⁶ SVOBODA, P. Psi záchrannář: vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu. V Brně: CPress, 2022, s. 16.

³⁷ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s. 97.

³⁸ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s. 97.

³⁹ SVOBODA, P. Psi záchrannář: vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu. V Brně: CPress, 2022, s. 22.

⁴⁰ SZBK ČR Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>

pohřešované osoby a následně samotnou osobu) a mantrailing, kdy jde o "volný" způsob stopování, při němž pes sleduje jen individuální pach jednoho člověka.⁴¹ Zmíněný mantrailing je v podstatě jednou z metod či disciplín v rámci hledání pohřešovaných osob. Oproti sportovnímu stopování, kdy je důležitá striktní disciplína, tak v tomto případě má pes určitou míru volnosti a stopování si zjednodušeně řečeno koriguje sám.

Vyhledávání pod vodní hladinou

Pes vodní záchranář musí být schopen stejné činnosti v podstatě jako lidský záchranář, tedy vytáhnout tonoucí se osobu z vody nebo vytáhnout či přitáhnout loď apod. k břehu. Oproti lidem, jsou však někteří psi cvičeni i na vyhledávání utonulých osob pod vodou. Právě pomoc tonoucím a vyhledávání utonulých osob pod vodní hladinou patří k nejmladším odvětvím záchranářské kynologie. Toto hledání probíhá přímo na vodě na člunu, na jehož přídi leží vedle psů voda pes, který čicháním po hladině lokalizuje místo nálezu utonulého.⁴² Pro tuto specializaci musí mít pes vhodné dispozice pro práci ve vodě a zvládat množství cviků (vytažení různých objektů či osob na břeh apod.), které je potřeba absolvovat i v rámci testů vodní „záchranářiny“.⁴³ Primárním smyslem vodní záchranářské kynologie je vyhledávání a označení lidského kadáveru ve vodě a na březích v jejím okolí.⁴⁴

Lavinové vyhledávání

Lavinové vyhledávání a s tím spojený výcvik se v praxi týká pouze horské služby, jelikož je pro výcvik potřeba opravdu velmi vysoká vrstva sněhu (samotná zkouška psů horské služby probíhá s figuranty zasypanými v hloubce 2-3 metry), což většina organizací nemá k dispozici.⁴⁵ Ovšem z hlediska výcviku a různých zkoušek se vyhledávání pod sněhem provádí, ale používá se pro něj pojem vyhledávání pod sněhovou pokrývkou, jelikož jde obvykle jen o běžnou vrstvu sněhu, nikoliv vrstvu typickou pro lavinu. Také proto se z hlediska zkušebního řádu SZBK a IPO-R jedná pouze o vyhledávání předmětů či osob pod sněhovou pokrývkou, nikoliv zavalených

---

⁴¹ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranářského psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 11-13.

⁴² SZBK ČR Svaz záchranářských brigád kynologů ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>

⁴³ MÁŠKOVÁ, J. a MÁŠKA, S. Vodní záchranářina [online]. 2023 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.vodnizachranarinasepsy.cz/projekty/>>

⁴⁴ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti, Praha: Plot 2019, s. 106

⁴⁵ HORSKÁ SLUŽBA ČR. Kynologie [online]. 2015 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://ucebnice.horskaslužba.cz/cz/odborna-cast/kynologie/uvod>>

lavinou.⁴⁶Horská služba (dále jen „HZS“) se začala zabývat výcvikem a výchovou lavinových psů v roce 1968, kdy došlo k řadě úmrtí pod lavinami. V praxi HS se začalo postupně vyskytovat mnohem víc pátrání po pohřešovaných osobách v horách, nikoliv lavinových akcí, tudíž je dnes kladen také důraz na plošné vyhledávání osob v horském terénu.⁴⁷

Vyhledávání kadáveru

Vyhledávání kadáveru je velmi specifickou disciplínou. Záchranářský pes specialista na vyhledávání lidského kadáveru by měl ignorovat kadávery zvířat, syrového i vařeného masa, živé osoby a také lidskou krev. Využívá se především při objasňování závažných trestných činů (vraždy) a hledání utonulých (vodní „záchranářina“). Vyhledávání kadáveru přísluší v České republice pouze profesionálním složkám. Důvodem jsou právní úpravy, které neumožňují dostatečnou přípravu a trénink psů. Prakticky jedinou alternativou lidských ostatků jsou kapsle naplněné uměle vytvořeným pachem kadáveru. Ty jsou během tréninků využívány běžně, bohužel ale plně nenahrazují lidské ostatky a trénink psa vyhledávajícího kadáver je tím značně ztížen.⁴⁸ Avšak kynolog Jaroslav Sedlák prosadil proti odporu některých kynologů vyhledávání kadáveru jako nedílnou součást vrcholných zkoušek Svazu záchranných brigád kynologů ČR.⁴⁹

3.2 Výcvik psů v rámci záchranářské kynologie

Výcvik psů může být zaměřen i na více oblastí, ale vždy záleží na konkrétním případě, tedy na schopnostech psa a psovoda, podmínkách výcviku či uplatnění apod. Vždy je však pro spolehlivost výkonů psa nutno trénovat nejen pravidelně, ale i střídát terény a situace pro vyhledávání. V tomto ohledu je značně problematická finanční a časová stránka záchranářské kynologie, jelikož výcvik vyžaduje nejen mnoho času (nejen přímo daný výcvik, ale i doprava na místo apod.), ale nese s sebou i mnoho nákladů na psa (kvalitní krmivo, doplňky stravy, veterinární péče a další), ale i pohonné hmoty, jelikož na některé lokality vhodné pro výcvik je nutno dojet mnohdy i desítky až stovky kilometrů. Rovněž je potřeba počítat s nutností figurantů, kteří se schovají do sutin apod.,

⁴⁶ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 11-13.

⁴⁷HORSKÁ SLUŽBA ČR. Kynologie [online]. 2015 [cit. 2023-25-02].Dostupné z WWW: <<https://ucebnice.horskaslužba.cz/cz/odborna-cast/kynologie/uvod>>

⁴⁸ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti, Praha: Plot 2019, s.104-105

⁴⁹ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti, Praha: Plot 2019, s.105

ale i vyšší míry pravděpodobnosti zranění psa, psovoda či figuranta.⁵⁰ Ovšem krédo najít „tlukoucí srdce“ je motivací psovodů, aby se záchranářskou kynologií zabývali bez ohledu na to, že musí obětovat svůj volný čas, pohodlí a nemalé finance⁵¹

Dříve se přistupovalo k všestrannému výcviku, tedy aby byl pes ideálně schopný pracovat jak na plochách či sutinách, tak na stopě, ale dnes je spíše zvykem specializace psa již od raného věku na konkrétní typ „záchranářiny“. Oba přístupy mají své klady i zápory. Jestliže je cílem provádět záchranářskou kynologii nejen sportovně, ale i v praxi (v reálných akcích), tak je vhodná specializace jen na jednu disciplínu.⁵² V ČR totiž umožňují zkušební řády i sportovní činnost psů, tedy jejich účast na soutěžích a skládání zkoušek apod. Ovšem požadavky na práci jsou v soutěži a reálném nasazení v akci zcela odlišné, ale samotný výcvik, respektive jeho metodika zůstává stejná.⁵³

Výcvik pro reálné nasazení je obecně oproti sportovní kynologii cíleně směřován na praktické nasazení. Proto je mimo jiné trénována ovladatelnost, vytrvalost, pohyb v náročném terénu, práce ve tmě a tmavých prostorech a samotné vyhledávání. K tomu nejčastěji slouží rozlehlé objekty (sklady, opuštěné objekty apod.), případně přírodní terén, který slouží k nácviku plošného vyhledávání a orientace.⁵⁴ Postupně se pes musí naučit označovat osoby v různých pozicích, s nimiž má vizuální kontakt a následně i ty, které nevidí. V jednotlivých krocích se tedy učí vyhledat a označit pach člověka, který může být kdekoliv ukrytý. Nesmí však štekat na první lidský pach, ale musí se naučit dohledat úkryt osoby co nejpřesněji (nejblíže dané osobě), ale v některých případech může značit osobu i několik metrů od úkrytu. Nesmí si např. všimnout lidských pachů na předmětech.⁵⁵ Záchranářského psa musí psovod naučit v první řadě dvě základní dovednosti: hledat a značit.⁵⁶

Délka výcviku záchranářského psa se odvíjí od schopností psovoda a povahy jeho psa. Obecně lze říci, že pokud je pes cvičen pravidelně již od štěněte, tak se jedná

---

⁵⁰ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 11-13.

⁵¹ ŠABATOVÁ, H. Svaz záchranných brigád kynologů ČR.112:odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva,2015,14(6).1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁵² JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, 59 s.

⁵³ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 11-13.

⁵⁴ HEJZLAR, R. a SMĚJOVÁ, V. Záchranářská kynologie u HZS ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2014, 11(13). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.inexco.cz/store/casopis-112-2014-11.pdf>>

⁵⁵ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 11-13.

⁵⁶ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, 109 s

o přibližně 3 roky.⁵⁷ Oproti některým jiným oblastem kynologie, je pro spolehlivé a stabilní výkony psa důležité nejlít při výcviku směrem k násilí (elektrické či ostatné obojky, donucovací metody apod.), ale dbát na budování vzájemné důvěry psa a psovoda. Je jednoduché donutit psa, aby vešel do temné jámy, ale už ho nelze donutit k soustředění a hledání.⁵⁸ Psovod a pes, kteří provádějí výcvik v oboru záchranné kynologie, tvoří nedílnou dvojici. Při indispozici psovoda je pes nevyužitelný a při indispozici psa je nevyužitelný zase psovod.⁵⁹

Pro záchranný výcvik jsou vhodné všechny rasy psů včetně kříženců, ať už jde o velké či malé psy. Důležitým faktorem jsou totiž u daného jedince primárně jeho čichové schopnosti, inteligence, dobrá „cvičitelnost“, pracovitost, vyrovnanost a musí být snadné jej namotivovat (hračky, pamlsky atd.). Proto jsou mezi záchrannými psy zastoupena plemena jako například německý, belgický či holandský ovčák, knírač velký, border kolie, labradorský či zlatý retriever, ale i kříženec.⁶⁰ Zastoupení některých vyjmenovaných plemen v záchranných týmech ukázaly i výsledky již zmíněné studie, která analyzoval 104 případů katastrof (mimořádných událostí většího rozsahu) v letech 2006-2017, kde se jednalo nejčastěji o plemena německý ovčák, belgický ovčák malinois, labradorský retriever, border kolie a velký knírač.⁶¹

Při plošném, ale i sutinovém vyhledávání musí psi prozkoumat rozsáhlý a často nepřístupný terén, kam se ani psovod nedostane. Proto musí pes reagovat na zvukové či posunkové povely psovoda, a to i na velkou dálku.⁶² Z tohoto důvodu se psi od štěněte učí postupně štěkat na člověka za odměnu (pamlsek, hračka atd.), následně psovod odbíhá na delší vzdálenost, kde se ukryje a čeká, než jej pes najde a zaštěká a takto se postupně

---

⁵⁷HZS ČR. Kynologie u HZS ČR [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>

⁵⁸ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 11-13.

⁵⁹ HZS ČR. Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 41/2012 [online]. 2012 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/18725208-S-b-i-r-k-internich-aktu-rizeni-generalniho-reditele-hasicskeho-zachranneho-sboru-ceske-republiky-cast-i.html>>

⁶⁰HZS ČR. Kynologie u HZS ČR [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>

⁶¹ JANČAŘÍKOVÁ, K. a JANČAŘÍK, A. Participation of cynology teams in disaster searches in the Czech republic in 2006–2017. The Science for Population Protection, 2019, 11, s. 1.

⁶²HZS ČR. Kynologie u HZS ČR [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>

zvysuje tréninková náročnost až k tomu, že je pes schopen vyhledat osoby rozsáhlém terénu či sutinách.⁶³

Co se týče výcviku pro vyhledávání v sutinách, tak pes se v praxi setkává s různými nebezpečnými materiály (rozbité sklo, trčící dráty, chemické látky apod.) a situacemi, jako jsou výšky či hluboká místa, kanály, nestabilní lávky, trámy apod. Pes by měl být cvičen tak, aby neměl strach z překonávání těchto překážek.⁶⁴ Proto by si měl už od štěněte zvykat na různé typy terénu a jejich překonávání (cihly, plechy atd.), včetně nestabilních ploch, které se s ním mohou pohybovat a houpat. Nejen, že si pes musí během výcviku postupně osvojit schopnost pohybovat se v sutinách, ale zároveň je potřeba, aby zůstal opatrný a nespádl do kanálu, studny, jímky a různých děr. Kromě toho je nutné rozvíjet jeho schopnost překonávat různé překážky (okna, otvory ve zdi, úzké schody) a navyknout už od mladého věku psa na hlučné a rušivé zvuky a jevy (motorová pila, kouř, oheň, těžká technika atd.). Samozřejmě je nutné, aby pes ovládal základní poslušnost, vypracování stopy a další speciální cviky, např. ovladatelnost na dálku, nesení psa cizí osobou, plížení, přkonání pohyblivé lávky a další.⁶⁵

V závěru této podkapitoly je nutno říci, že oproti jiným oblastem je záchranářský výcvik značně specifický a každý k němu přistupuje jinak. Výcvikové postupy je vždy potřeba přizpůsobit individuální povaze psa, protože každému vyhovuje něco jiného. Primárně je důležité se přizpůsobit (metody, postupy, přístup atd.) povaze a potřebám psa, aby byl výcvik efektivní. Také je důležité mít dostatečnou míru sebekritiky a být otevřený novým poznatkům, zkušenostem a informacím a zároveň nezanevřít na postupy staré desítky let. Psovod by tedy měl být schopen myslet kriticky, diskutovat, ptát se a přemýšlet nad tím a logicky vyhodnocovat, co jemu a jeho psovi nejvíce vyhovuje. Důležité je rovněž zmínit, že v rámci tréninku psů, kteří mají být uplatnění v reálných akcích, je nesmírně důležitý trénink stimulující zásah, aby byl skutečně velmi dobře připraven na zásah.⁶⁶

---

⁶³ POZDNIČEK, L. Rozhovor s... Ladislavem Pozdníčkem [online]. Klášterec nad Ohří, 2021 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: https://www.klasterec.cz/e_download.php?file=data/editor/558cs_55.pdf&original=KLASTEREC_03_2021_Finální_verze.pdf

⁶⁴HZS ČR. Kynologie u HZS ČR [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>

⁶⁵ Moravskoslezský kynologický svaz – Kynologický klub Hanušovice [online]. Hanušovické noviny, 2008 [cit.2023-02-03].Dostupné z WWW:<https://www.hanusovice.info/e_download.php?file=data/editor/233cs_5.pdf&original=noviny_2008_02.pdf>

⁶⁶ SOUKUPOVÁ, I. Výcvik záchraného psa pro práci v sutinách. Nový Bydžov: QTest, 2013, s. 177.

4 Integrovaný záchranný systém

Úroveň sociálního zabezpečení občanů členských zemí EU se posuzuje prostřednictvím kvality, dostupnosti a rychlosti služeb poskytovaných občanům v situacích, kdy je přímo ohrožen život nebo zdraví jednotlivce či veřejnosti, nebo v případě, kdy je dotčený subjekt ohrožen.⁶⁷ Záchrana jakéhokoliv člověka v různých problematických situacích za pomoci různých prostředků má v ČR svoji historii, jelikož každá ze záchranářských složek prošla celou řadou změn a disponuje tak bohatou minulostí. Samotný Integrovaný záchranný systém, dále jen IZS, je však relativně novým pojmem, který byl zaveden společně se vznikem, respektive s nabytím účinnosti (v roce 2001) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, jenž upravuje problematiku IZS v prostředí ČR.⁶⁸

Vzniku tohoto zákona předcházela řada událostí. Stále narůstající počty negativních událostí (technogenních, přírodních, způsobených člověkem atd.), vedly na počátku 90. let k úvahám o řešení nového přístupu k těmto situacím.⁶⁹ Za snahou vytvořit IZS byla nezbytnost spolupráce zdravotníků, hasičů, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (dopravní nehody atd.). Je důležité uvést, že všechny složky do doby vzniku IZS vždy spolupracovaly při řešení těchto událostí a měly o tuto spolupráci zájem, aby došlo k rychlé a účinné záchraně či likvidaci dané události, ale limitujícím prvkem byla odlišná pracovní náplň, ale především také pravomoci jednotlivých složek, což komplikovalo koordinaci postupů a obecně celou efektivnost zásahu.⁷⁰

V 90. letech bylo evidentní, že je nutné řešit záchranný systém komplexně, ne separátně. Hlavním problémem byly legislativní předpisy, respektive neexistoval právní předpis postihující oblast ochrany a záchrany jako celek. Proto došlo k přijetí Usnesení vlády ČR ze dne 19. května 1993 č. 246 k návrhu zásad integrovaného

---

⁶⁷ HAVLÍKOVÁ, E. Integrated Rescue System (IRS) [online]. Bratislava: National Health Information Centre, 2016 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z WWW: <[https://www.npz.sk/sites/npzf/Stranky/NpzArticles/2013_06/Integrated_Rescue_System_\(IRS\).aspx?did=3&sdid=8&tuid=0&page=full&](https://www.npz.sk/sites/npzf/Stranky/NpzArticles/2013_06/Integrated_Rescue_System_(IRS).aspx?did=3&sdid=8&tuid=0&page=full&)>

⁶⁸ VILÁŠEK, J., FIALA, M. a VONDRÁŠEK, D. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum, 2014, s. 9-11.

⁶⁹ LINHART, P. Integrovaný záchranný systém [online]. Praha, 2004 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx>>

⁷⁰ GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. Integrovaný záchranný systém [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-17-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>>

záchranného systému, kde již byl záchranný a bezpečnostní systém pojímán komplexně. Až o řadu let později byl konečně dokončen a schválen zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.⁷¹

K základním složkám IZS patří Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba kraje a Policie ČR. Dalšími složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, Obecní policie, orgány ochrany veřejného zdraví, zařízení civilní ochrany, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, ale rovněž neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít pro spolupráci s IZS v rámci záchranných a likvidačních prací. HZS ČR je hlavním koordinátorem IZS.⁷² To znamená, že pokud zasahuje na místě více složek IZS, zpravidla celé akci velí příslušník HZS ČR (velitel zásahu), který řídí součinnost složek a všechny práce spojené se zásahem.⁷³ Přičemž velitel zásahu má při provádění záchranných a likvidačních prací rozsáhlé pravomoci, a to dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Jde např. o zákaz či omezení vstupu osob na místo zásahu, evakuaci osob atd. Operačním a informačním střediskem IZS je operační a informační středisko HZS ČR, které v rámci své činnosti povolává a nasazuje dle dané události potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS.⁷⁴

Dle § 2 písm. a) již zmíněného zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, se rozumí integrovaným záchranným systémem „*koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.*“ Dále § 2 písm. b) uvádí, že mimořádnou událostí je myšleno „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“ Též je třeba upřesnit záchranné práce, kterými se podle znění § 2 písm. c) rozumí „*činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich*

---

⁷¹ LINHART, P. Integrovaný záchranný systém [online]. Praha, 2004 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx>>

⁷² HZS ČR. Co je to IZS? [online]. 2023 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>>

⁷³ BAŠTECKÁ, B. Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy. Praha: Grada, 2005, s. 222.

⁷⁴ HZS ČR. Co je to IZS? [online]. 2023 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>>

příčin.“ V poslední řadě § 2 písm. d) uvádí, že likvidačními pracemi jsou míněny „činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.“⁷⁵

Pokud jde o použití IZS, tak dle § 3 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, se tento systém „použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.“⁷⁶ Nicméně je potřeba zmínit, že aktivace systému IZS nenahrazuje povinnost poskytnout pomoc. Všichni občané jsou povinni poskytnout pomoc bez ohrožení vlastního života nebo zdraví, zejména v případě první pomoci v případě ohrožení zdraví nebo života někoho jiného. Poskytování pomoci člověku je službou a výrazem mravního principu solidarity. Lidský život a zdraví by měli mít v žebříčku lidských hodnot nejvýraznější postavení a je třeba je chránit. Tísňové linky mohou používat všechny osoby v nouzi a na základě informací poskytnutých operátorovi tísňové linky je vyhodnocena situace a aktivována příslušná složka IZS.⁷⁷

4.1 Složky integrovaného záchranného systému zabývající se záchrannou kynologií

Záchranná kynologie v rámci integrovaného záchranného systému se primárně zabývá uplatněním zdrojů jednotlivých složek IZS, které se záchrannou kynologií aktivně zabývají, popř. využitím statutu osobní a věcné pomoci. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „MV – GŘ HZS ČR“) zodpovídá za oblast záchranné kynologie, kterou v rámci IZS koordinuje a řídí, ale též je gestorem pro kynologický atest Ministerstva vnitra (dále jen „MV“) ve specializaci sutinové a plošné vyhledávání, přičemž specializaci plošné vyhledávání organizuje a provádí atest ve spolupráci s Policií ČR, jelikož má Policie ČR ze zákona odpovědnost za pátrání po pohřešovaných osobách a věcech. Ovšem MV-GŘ HZS ČR administruje

---

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 2000, částka 73. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/historie>>

⁷⁶ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 2000, částka 73. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/historie>>

⁷⁷ HAVLÍKOVÁ, E. Integrated Rescue System (IRS) [online]. Bratislava: National Health Information Centre, 2016 [cit. 2023-17-02]. Dostupné z WWW: <[https://www.npz.sk/sites/npzf/Stranky/NpzArticles/2013_06/Integrated_Rescue_System_\(IRS\).aspx?did=3&sdid=8&tuid=0&page=full&](https://www.npz.sk/sites/npzf/Stranky/NpzArticles/2013_06/Integrated_Rescue_System_(IRS).aspx?did=3&sdid=8&tuid=0&page=full&)>

seznam držitelů kynologického atestu MV, vede seznam přihlášených k atestaci a vydává kynologický atest.⁷⁸ MV-GŘ HZS ČR pravidelně organizuje a technicky zajišťuje odbornou způsobilost kynologických týmů, zejména se jedná o odbornou přípravu, výcvik a cvičení. Několikrát ročně je organizováno instrukčně metodické zaměstnání (dále jen „IMZ“) pro držitele kynologického atestu, které je zaměřeno na sutinové vyhledání, záchranné práce, pohyb a práci psovoda se psem na místě zásahu a spolupráci kynologa s jednotkou Požární ochrany. Od roku 2005, jednou za dva roky, MV-GŘ HZS ČR připravuje Mezinárodní setkání kynologických týmů, jehož hlavním cílem je navázání spolupráce mezi jednotlivými kynologickými skupinami působícími v rámci Urban Search and Rescue Team (dále jen „USAR odřadů“), porovnání úrovně výcviku a taktického nasazení. Rovněž se každý rok koná Mistrovství ČR složek IZS v záchranné kynologii, kde soutěžní týmy sportovní formou porovnávají své síly v sutinovém a plošném vyhledávání. Kynologové se též aktivně podílí na cvičeních s USAR odřadem a pravidelně se s tímto odřadem účastní mezinárodních cvičení.⁷⁹

Pro potřeby nasazení záchranných kynologických týmů v rámci záchranných prací, včetně mezinárodních, MV-GŘ HZS ČR vypracovává a vede seznam držitelů kynologických atestů, jak již bylo zmíněno v předcházejícím odstavci, který je k dispozici na místně příslušném operačním a informačním středisku HZS kraje, na jehož základě jsou k mimořádné události (zřícení objektu, pátrání po pohřešované osobě atd.) povoláváni atestovaní kynologové se psy.⁸⁰ Povolání těchto týmů je v kompetenci velitele zásahu. Transport na místo zásahu je většinou obstarána pozemní cestou (soukromá vozidla kynologů, služební vozidla bezpečnostních sborů nebo služební vozidla HZS ČR s případným využitím výstražného zvukového a světelného zařízení), v případě požadavku o okamžitém nasazení, je možné využít letecké prostředky Letecké služby Policie ČR.⁸¹

---

⁷⁸ HEJZLAR, R. Deset let záchranné kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁷⁹ HEJZLAR, R. Úvod do záchranné kynologie. [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-08-03] Dostupné z WWW: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

⁸⁰ HEJZLAR, R. Deset let záchranné kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁸¹ HEJZLAR, R. Záchranná kynologie. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2014, 10(13). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

Na základě č.j.: MV-123320-11/PO-IZS-2015 ze dne 2. prosince 2016 existuje odborná kynologická komise generálního ředitele HZS ČR (dále jen „OKK“), jejím prvotním úkolem je „sjednocení postupů a vymezení kompetencí jednotlivých složek IZS v oblasti záchranné kynologie a předcházení rozporům mezi občanskými sdruženími působícími v oblasti záchranné kynologie a dotčenými státními orgány.“⁸² Jedná se o mezirezortní odbornou kynologickou komisi, která řeší metodiku výcviku a zkoušky, jejíž členové jsou zástupci všech subjektů činných v problematice záchranné kynologie.

Kvalifikační požadavky na psa pro získání kynologického atestu MV (plošné a sutinové vyhledávání) jsou posuzovány před zkušební komisí stanovenou OKK. Dalšími specializacemi (např. lavinové vyhledávání a vyhledávání pod vodní hladinou) se v rámci ČR věnují jiné organizace (Horská služba ČR resp. Svaz záchranných brigád kynologů ČR), a proto garantem těchto specializací není MV-GŘ HZS ČR, tudíž nejsou řešeny v rámci IZS.⁸³ Co se týče atypického využití kynologických týmů pro nasazení v rámci IZS, je spolupráce nastavena tak, že se všemi organizacemi zastoupenými v OKK, kde se slučují atestovaní kynologové schopní k zapojení do záchranných akcí, je na ústřední nebo krajské úrovni sjednána dohoda o plánované pomoci na vyžádání a je aplikován statut osobní a věcné pomoci.⁸⁴

Hlavním zdrojem financování jsou ze strany Ministerstva vnitra neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR pro nestátní neziskové organizace, které prostřednictvím MV-GŘ HZS ČR rozděluje Ministerstvo vnitra. Každoročně jsou organizacím poskytnuty finanční prostředky na zajištění materiálních nebo nemateriálních výdajů, které jsou přerozdělovány kynologům podle předem vytvořeného klíče. Hlavními kritérii jsou vykonané atestační zkoušky, a zda je kynolog předurčen pro mezinárodní záchranné operace. Také je dotován člen OKK, který je začleněn do příprav a realizace atestačních zkoušek, do metodiky apod. V případě účasti zásahu kynologa na místě, je možné uplatnit

---

⁸² HEJZLAR, R. Deset let záchranné kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW:<<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁸³ HEJZLAR, R. Deset let záchranné kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW:<<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁸⁴ HEJZLAR, R. Deset let záchranné kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW:<<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

náhradu cestovních nákladů za poskytnutí osobní a věcné pomoci, kterou poskytuje místně příslušný krajský úřad, dobrovolníkům částečně proplatí náklady za pohonné hmoty.⁸⁵ Mezi další zdroje financování patří i členské příspěvky, sponzorské dary, příjmy z pronájmu nebytových prostor a majetku organizací.

V následujících podkapitolách budou představeny některé hlavní složky IZS, které se zabývají záchrannou kynologií. Na tomto místě je nutno uvést, že jde především o různé neziskové organizace, bezpečnostních sborů a sdružení apod., respektive jejich členové musí být nejen držitelé kynologického atestu MV, aby mohli být součástí IZS, ale jejich organizace musí být evidována u MV a mít podepsanou smlouvu s HZS v konkrétním kraji. Tato organizace je ostatní složkou IZS na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání dle § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.⁸⁶ Podobně je tomu i u ostatních subjektů, se kterými zamýšlejí jednotlivé organizace spolupracovat – musí s nimi uzavřít smlouvu o spolupráci, např. v případě spolupráce s Policií ČR nebo Českým červeným křížem.

Hasičský záchranný sbor České republiky

U Záchranného útvaru HZS ČR se při mimořádných událostech zabývají kynologické týmy v rámci zásahů primárně vyhledáváním osob v sutinách, a také plošným vyhledáváním pohřešovaných osob při pátracích akcích, a to ve spolupráci s Policií ČR. K této činnosti jsou nutné atesty MV, které musí mít členové dobrovolnických sdružení, pokud chtějí spolupracovat v rámci IZS, které budou zmíněny dále.⁸⁷

Mezinárodní záchranné operace spadají pod jednotku USAR odřad, jejímž úkolem je vyhledávání, vyproštění a případné prvotní ošetření osob uvězněných v sutinách v obydlených oblastech prostřednictvím techniky a za pomoci vyhledávacích

---

⁸⁵ HEJZLAR, R. Úvod do záchranné kynologie. [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-08-03] Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

⁸⁶ ŠABATOVÁ, H. Svaz záchranných brigád kynologů ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2015, 14(6). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁸⁷ HZS ČR. Záchranný útvar HZS ČR disponuje ve své organizaci družstvem kynologů [online]. 2023 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/kynologie.aspx>>

psů, a to primárně mimo území ČR, ale i v tuzemsku.⁸⁸ V týmech (jednotlivých odřadech - těžký a střední odřad) se nachází kromě kynologických skupin i např. hasiči záchranáři, statici, lékaři, IT specialisti apod.⁸⁹ Rovněž lze zmínit, že každý druhý rok se koná mezinárodní setkání kynologických týmů, aby došlo ke spolupráci mezi jednotlivými týmy v rámci USAR odřadů, porovnání úrovně výcviku a taktického nasazení v oblasti záchranářské kynologie.⁹⁰

V listopadu roku 2012 byl vydán Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 41/2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u HZS ČR, kde jsou v jednotlivých člancích uvedeny povinnosti psovoda u HZS ČR (udržovat systematicky a trvale připravenost služebního psa pro praktický výkon služby, absolvovat se psem každý kalendářní rok minimálně jedno instrukčně metodické zaměstnání zaměřené na záchranářskou kynologii, pečovat o psa atd.), výcvik služebního psa a časové dotace na výcvik, ošetřování a výživa a veterinární péče o služebního psa, požadavky na odbornou přípravu a specializaci psovoda a kategorie praktického použití služebního psa, osobní ochranné pracovní pomůcky psovoda a materiálně technické zabezpečení služebního psa atd.⁹¹

Policie České republiky

V rámci IZS a záchranářské kynologie je v gesci Policie ČR primárně pátrání po pohřešovaných osobách. K pátrání kromě vlastních kynologických týmů, využívá i dobrovolníky, a to na základě žádosti velitele zásahu Policie ČR (podmínkou je atest na plochy od MV) nebo na žádost rodiny pohřešované osoby a velitelem zásahu je pak daný dobrovolník (musí jít o psovoda schváleného pro pátrání přímo velitelem nebo vedoucím dobrovolné složky). K tomuto plošnému pátrání po pohřešovaných osobách je potřeba co nejvíce kynologických týmů (někdy i více než 20), tudíž je obvykle nutné využití dobrovolníků.⁹²

---

⁸⁸HZS ČR. Kynologie u HZS ČR [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>

⁸⁹USAR. Odřad USAR [online]. 2006 [cit. 2023-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19>>

⁹⁰ HEJZLAR, R. Deset let záchranářské kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

⁹¹ HZS ČR. Sbírnka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 41/2012 [online]. 2012 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/18725208-S-b-i-r-k-internich-aktu-rizeni-generalniho-reditele-hasicskeho-zachranneho-sboru-ceske-republiky-cast-i.html>>

⁹² JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s. 97.

Rozsah vykonávaných policejně-kynologických činností psovodů u Policie ČR se služebními psy základních kynologických činností vychází z požadavku policejní praxe. V rámci záchranné kynologie Policie ČR provádí především plošné vyhledání (v přírodě i městech) v rámci pátrání po pohřešovaných osobách a případně i stopu (vyhledání pachové stopy osoby z pachového předmětu, vyhledání a sledování pachové stopy osoby), ale to spíše v rámci dohledání pachatelů než při záchranných pracích.⁹³

Městská policie hl. m. Prahy

Útvar psovodů Městské policie hl. m. Prahy se skládá ze dvou složek, a to z hlídkové služby a ze Záchranné kynologické skupiny (dále jen „ZKS“). „ZKS existuje od rok 2004 na základě uzavřené Dohody o plánované pomoci na vyžádání mezi MV generálním ředitelstvím HZS ČR a hlavním městem Praha, se Městská policie hl. m. Prahy stala podle § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ostatní složkou IZS a byla zahrnuta do ústředního poplachového plánu IZS.“⁹⁴

Psovodi ZKS se každoročně účastní instrukčně metodických cvičení, která pořádá MV GŘ HZS ČR, také absolvují školení v oblasti topografie a práce s navigačními systémy. Psovodi se též účastní certifikace USAR týmu v rámci International Search and Rescue Advisory Group (INSARAG,) které je nutné pro použití v mezinárodních záchranných operacích.⁹⁵

SIRIUS

Search and Rescue Dogs, je nezisková organizace, která sdružuje dobrovolníky, kteří se věnují záchrannému výcviku psů v ČR a kteří jsou prostřednictvím IZS povoláváni na hledání pohřešovaných nebo zavalených osob. Kromě spolupráce s HZS ČR, respektive IZS, spolupracuje organizace také s Českým červeným křížem a International Rescue Dog Organisation (dále jen „IRO“). Členové jsou držiteli atestu MV nebo atestu IRO. K jejich nasazení dochází v tuzemsku i v zahraničí. Kromě výcviku

---

⁹³ POLICIE ČR. Oddělení služební kynologie [online]. 2023 [cit. 2023-21-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-oddeleni-sluzebni-kynologie.aspx>>

⁹⁴ Časopis 112 ROČNÍK XIV ČÍSLO 1/2015. Záchranná kynologie u Městské policie hl. m. Prahy [online]. 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-1-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>

⁹⁵ Časopis 112 ROČNÍK XIV ČÍSLO 1/2015. Záchranná kynologie u Městské policie hl. m. Prahy [online]. 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-1-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>

záchranných psů se organizace věnuje i vzdělávání a rozšiřování povědomí o tomto oboru u veřejnosti. Také se účastní různých cvičení a soutěží MV či IRO.⁹⁶

Kynologická záchranná jednotka České republiky

Jedná se o spolek zabývající se výcvikem a praktickým využitím záchranných psů, jehož historie sahá až do roku 1989. Od roku 2005 je jednotka zaregistrována u MV a IRO, stejně tak jako tomu je v případě organizace SIRIUS. Proto kynologické týmy tohoto spolku jsou držiteli atestu MV, aby mohli být nasazeni k vyhledávání v sutinách nebo plochách v tuzemsku i zahraničí. Jednotka spolupracuje s HZS ČR, Policií ČR, Českým červeným křížem a IRO.⁹⁷

Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje České republiky

Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR (dále jen „ZBK JMK“) se zabývá výcvikem a využíváním záchranných psů při přírodních katastrofách, průmyslových haváriích a jiných neštěstích. ZBK JMK vznikla v roce 1975, po roce 1989 byla součástí Svazu záchranných brigád kynologů ČR. V roce 1999 však ZBK JMK z této organizace vystoupila a jako samostatná organizace vstoupila do mezinárodní záchranné organizace IRO. V roce 2000 podepsali zástupci ZBK JMK s MV generálním ředitelstvím HZS ČR dohodu o vzájemné pomoci na vyžádání a tím se stala ostatní složkou integrovaného záchranného systému.⁹⁸

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Ve Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska (dále jen „SH ČMS“) jsou taky zahrnuty družstva psovodů záchranných psů. První skupina psovodů byla založena v roce 2000 s cílem přípravy záchranných týmů psovoda a psa pro ryze praktické využití vedoucí k záchraně lidského života. Aktuálně je vedeno šest jednotek záchranných psovodů, konkrétně u SDH Horní Bříza, Blovice, Sloupnice, Hejnice, Želiv a kynologické jednotky SDH Pardubice.⁹⁹

---

⁹⁶ SIRIUS. O nás [online]. 2023 [cit. 2023-08-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.sirius-rescue.cz/>>

⁹⁷ KZJ ČR. Kynologická záchranná jednotka ČR [online]. 2015 [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW: <<https://kzjcr.cz/o-nas/>>

⁹⁸ ZBK JMK. Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR [online] [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-5-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>

⁹⁹ MORÁVEK, P., Záchranářská kynologie u dobrovolných hasičů [online] [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>

Současně se založením prvního týmu psovodů SH ČMS byla vytvořena i organizační struktura a podmínky pro přezkoušení záchranných psů, která se řídí Metodickým pokynem starosty SH ČMS. Dále byly stanoveny kritéria pro zkušební řád, který nakonec vznikl na základě více než deseti let praktických zkušeností a podrobných zápisů z neobvyklých situací z různých nasazení. Zkušební řád byl poprvé schválen jako Metodický pokyn starosty SH ČMS k provádění přípravy odbornosti SH ČMS v oblasti psovodů záchranných psů a podmínek k získání odbornosti SH ČMS psovod záchranného psa I., II. a III. stupně v roce 2002.¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ MORÁVEK, P., Záchranářská kynologie u dobrovolných hasičů [online] [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW:<<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-122014.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>

5 Svaz záchranných brigád kynologů České republiky

„Krédem všech členů SZBK ČR stále zůstává heslo „Ve jménu člověka“ a stěžejním cílem činnosti a životní prioritou záchrana lidského života.“¹⁰¹

Svaz záchranných brigád kynologů ČR, je další složkou IZS. Jedná se o občanské sdružení zabývající se výcvikem záchranných psů. Subjekt je registrovaný u Ministerstva vnitra, jako nejpočetnější organizace v ČR.¹⁰² Hlavním cílem svazu je primárně kvalitní příprava kynologických týmů (psů a psovodů) pro praktické nasazení k záchraně životů při průmyslových či živelných katastrofách nebo při hledání pohřešovaných osob v těžko přístupném a nepřehledném terénu. SZBK ČR se dělí na několik regionálních brigád, které své členy cvičí a připravují na jejich nasazení do akce (v jakoukoliv hodinu, den atd.), a to ve spolupráci z HZS ČR či Policí ČR a obecně v rámci IZS. Pro praktická nasazení má svaz atestované psovody jak ve vlastní Pohotovostní jednotce, ale také v mezinárodní jednotce IRO a v zásahové jednotce HZS.¹⁰³

5.1 Historie

Než došlo k založení SZBK ČR, tak se záchranná kynologie trénovala již řadu let. V roce 1968 vyrazili členové 1. Československé brigády záchranných psů do Amsterdamu složit se svými psy první záchranná zkouška a zkouška rozhodčích. Proto mohly být zařazeny první zkoušky záchranných psů do zkušebního řádu, čímž se odstartoval začátek masovějšího záchranného výcviku. V roce 1972 vznikla v Českém Krumlově 2. brigáda záchranných psů Československé socialistické republiky po vzoru 1. československé brigády záchranných psů v Příbrami, která byla ustanovena jako zkušební projekt na jeden rok u Rudných dolů Příbram, jejímž posláním byly záchranné práce při závalech v dolech. Českokrumlovská brigáda zahájila svoji činnost při

---

¹⁰¹ POZDŇÍČEK, L. a kol. Ve jménu člověka... [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html>

¹⁰² SZBK ČR Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>

¹⁰³ POZDŇÍČEK, L. a kol. Ve jménu člověka... [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html>

Červeném kříži a stala se tak první základnou kynologů – záchranářů v Československu.¹⁰⁴

První zkoušky záchranných psů v Československu se konaly v roce 1977. Veškerý záchranářský výcvik zastřešoval až do revoluce Svazarm a do té doby nebyla záchranářská kynologie uplatňována v praxi, šlo jen o další výcvikový směr sportovní kynologie.¹⁰⁵

V roce 1990 vznikl Svaz česko-moravsko-slezských záchranných brigád kynologů, který se začlenil do Sdružení technických sportů a činností (nástupce Svazarmu), na dalším sjezdu vznikl dnešní název Svaz záchranných brigád kynologů ČR a poté došlo k začlenění do Sdružení sportovních svazů (dříve Federace branných činností a sportů).

V roce 1993 vznikla již zmíněná IRO, kdy právě SZBK ČR byl jednou ze zakládajících organizací a na jeho popud se konalo také první Mistrovství světa záchranných psů, které SZBK ČR rovněž pořádal. Svaz postupně získal uznání na mezinárodním poli nejen ve sportu na mistrovství světa (řada vítězství v jednotlivcích i družstvech), ale i při praktickém nasazení.¹⁰⁶

5.2 Současnost

SZBK ČR kromě toho, že se stal členem IRO a je zařazen do nejvyšší kategorie - „organizace pro nasazení“, je také členem Českomoravské kynologické unie, kolektivním členem Českého červeného kříže (dále jen „ČČK“) a také je součástí integrovaného záchranného systému, na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání dle § 21 Zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, je organizace ostatní složkou IZS. Na základě plnění předmětné dohody jsou držitelé kynologického

---

¹⁰⁴ POZDŇÍČEK, L. a kol. Ve jménu člověka... [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html>

¹⁰⁵ POZDŇÍČEK, L. a kol. Ve jménu člověka... [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html>

¹⁰⁶ ŠABATOVÁ, H. 30 let SZBK ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2020 [cit. 2023-19-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/clanky/30-let-szbk-cr_172.html>

atestu Ministerstva vnitra povolávání a nasazování na záchranné a vyhledávací práce v rámci ČR.¹⁰⁷

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky je řízen sedmičlenným prezidiem, voleným sjezdem na pětileté období. Prezidium je výkonným orgánem svazu mezi sjezdy plně zodpovědným za jeho činnost¹⁰⁸. Dále SZBK ČR tvoří čtrnáct samostatných právních subjektů regionálních brigád, které fungují v daných regionech samostatně, aktivně v nich působí 447 členů, údaje jsou platné k 1.3.2023.¹⁰⁹

Tab.1: Seznam regionálních brigád SZBK ČR¹¹⁰

Název brigády	Sídlo	Počet členů a čekatelů
Záchranná brigáda kynologů Praha	Praha 7	73
Záchranná brigáda kynologů Středočeského kraje	Černožice	26
Jihočeská záchranná brigáda kynologů	Přední Výtoň	66
Záchranná brigáda kynologů Plzeňského kraje	Sušice	17
Záchranná brigáda kynologů Karlovarského kraje	Karlovy Vary	19
Záchranná brigáda kynologů Ústeckého kraje	Jirkov	50
Záchranná brigáda kynologů Libereckého kraje	Hejnice	49
Záchranná brigáda kynologů Královéhradeckého kraje	Hradec Králové	15
Záchranná brigáda kynologů Pardubického kraje	Pardubice	23
Záchranná brigáda kynologů kraje Vysočina	Slavonice	25
Jihomoravská brigáda SZBK ČR	Mokrá Horákov	32
Záchranná brigáda kynologů Olomouckého kraje	Přerov	26
Záchranná brigáda kynologů Moravskoslezského kraje	Polanka nad Odrou	29
Záchranná brigáda kynologů Zlínského kraje	Valašské Meziříčí	16

Budoucí členové SZBK ČR procházejí tzv. obdobím čekatelství, v němž mají možnost si ověřit, zda činnost kynologa záchranáře je skutečně taková, jak si ji představovali. Doba čekatelství je obvykle jeden rok, čekatel si musí uzavřít úrazové

¹⁰⁷ ŠABATOVÁ, H. Svaz záchranných brigád kynologů ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2015, 14(6). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

¹⁰⁸ SZBK ČR. Vedení Svazu záchranných brigád kynologů ČR [online] Created by © CRnet, s.r.o. 2000–2023 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/vedeni.html>>

¹⁰⁹ SZBK ČR. Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>

¹¹⁰ SZBK ČR. Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>

pojištění, aby se mohli zúčastňovat tréninků. Čekatel se pravidelně zúčastňuje akcí brigády, tréninků a připravujte se na vstupní zkoušky. Po složení záchranné zkoušky podle zkušebního řádu SZBK ČR (ZZZ – zkoušky záchranné způsobilosti) nebo podle mezinárodního zkušebního řádu (RH-E zkouška způsobilosti záchranného psa, se může čekatel stát členem SZBK ČR. Tyto zkoušky mají hlavně za cíl prověřit, je-li přezkušovaný pes pro tento druh výcviku vůbec vhodný. Minimální věk psa úplného kynologického začátečníka je 10 měsíců.

Jak bylo zmíněno výše, členem SZBK ČR se stane čekatel po složení zkoušky ZZZ – zkoušky záchranné způsobilosti a po oficiálním přijetí příslušné záchranné brigády kynologů. Poté se může stát psovodem SZBK ČR, psovodem 1., 2. a 3. výkonnostní třídy, instruktorem výcviku záchranných psů, psovodem Mistrovské třídy / Mistr sportu, šampionem ve výkonu záchranných psů, rozhodčím SZBK ČR, mezinárodními rozhodčím IRO a rozhodčím FCI pro záchranné psy s jedním psem¹¹¹

Finanční zdroje SZBK ČR jsou tvořeny zejména členskými příspěvky, dotacemi (granty MV), sponzorskými dary, příjmy z pronájmu nebytových prostor a majetku svazu, zisky vedlejších činností svazu.¹¹²

5.3 Výcvik a nasazení

SZBK ČR se kromě sutinového a plošného vyhledávání dnes zaměřuje i na vyhledávání lavinové, stopařské a vodní.¹¹³ Poslední specializace, záchranné práce ve vodě, je nejmladším odvětvím záchranné kynologické činnosti. Tímto speciálním druhem výcviku v rámci SZBK ČR je pověřena ZBK Jihočeského kraje, která má vynikající podmínky pro vodní záchranný výcvik na Lipně. Za více než 30 let trvající činnost svazu docházelo k rozšiřování těchto specializací postupně. Nejdříve se jednalo pouze o práci v sutinách, v lavinách a výhradně o vyhledávání živých osob, až později

---

¹¹¹ SZBK ČR. Kvalifikace psovodů Svazu záchranných brigád [online] [cit. 2023-28-02] Dostupné na WWW: <https://www.zachranari.cz/kvalifikace-psovodu-svazu-zachrannych-brigad_55.html. >

¹¹² SZBK ČR. Stanovy SZBK ČR, z.s. [online] [cit. 2023-28-02]. Dostupné na WWW: <<https://www.zachranari.cz/soubory/dokumenty/1628237327VPNeXnuyMs07bFImlYqZoE3WUp8CHS cx.pdf> >

¹¹³ ŠABATOVÁ, H. Svaz záchranných brigád kynologů ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2015, 14(6). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

i osob mrtvých, a to utonulých ve vodních nádržích. Až posléze byla vypracována metodika k vyhledávání nejen živých, ale i mrtvých osob v sutinách.¹¹⁴

Z momentálně nejlépe vycvičených členů z celého svazu je tvořena Pohotovostní jednotka SZBK, která je připravena na zásahy v tuzemsku i zahraničí. Pro tyto účely jsou kynologické týmy připravovány po stránce odborné, psychologické a zdravotní. Sestava zásahových jednotek nemá nikdy definitivní podobu a je průběžně aktualizována podle výcvikových výsledků, psychologických testů, momentálního zdravotního stavu a kondice psů i psovodů. Důležitým článkem jednotek se stávají kynologické týmy, které úspěšně absolvují náročné praktické prověrky SZBK ČR.¹¹⁵

K dispozici má SZBK ČR celkem čtyři výcviková střediska, a to Výtoň (největší a s možností výcviku všech typů záchranné kynologie), Chbany (sutinový trenážér), Vlkoš (sutinový trenážér) a Vysočina, kde je možné využívat budovu pro ubytování a trénovat v okolí. K doplňujícím činnostem psovoda patří např. práce ve výškách a nad volnou hloubkou, kde využívá SZBK ČR specialistů z řad HZS ČR. ČČK provádí školení laické první pomoci a pro první pomoc psům se využívá spolupráce s veterinárními lékaři. Specifické činnosti jako např. ovládání GPS provádějí povolání specialisté.¹¹⁶ Dále členové SZBK ČR absolvují školení první psychické pomoci obětem, etologie psiho chování, práce s GPS systémy, orientace s mapou apod. SZBK ČR také připravuje několikrát do roka společné tréninky pro všechny regionální brigády, které simulují skutečné pátrání, nebo se zúčastní IMZ (instrukčně – metodické zaměstnání), které organizuje GŘ HZS ČR pro atestované či na atest se připravující psovody.

Ke společnému nácviku vyhledávání (plochy, sutina) se všichni členové setkávají minimálně jednou za měsíc. Další nácviky probíhají zpravidla 1-2 týdně, dle časových možností jednotlivých členů, v rámci menších lokálních skupin. Podobně probíhá také výcvik záchranného stopování, případně vodní „záchranařiny“.

Zpočátku je výcvik psů zaměřen hlavně na vytvoření kladného vztahu psa a hledané osoby, tak že figurant se snaží formou hry upoutat psa a povzbudit ho

---

¹¹⁴ POZDNIČEK, L. a kol. Ve jménu člověka... [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html>

¹¹⁵ SZBK ČR. Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>

¹¹⁶ ŠABATOVÁ, H. Svaz záchranných brigád kynologů ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2015, 14(6). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

k označení nálezu. Postupem se přidávají náročnější úkryty (osoby zakryté, nad nebo pod terénem, v neosvětlených prostorách apod.) a prodlužuje se doba hledání. Výcvik je u každého individuálně a systematicky směřován k plnění zkoušek, které se řídí buď národním zkušebním řádem (NZŘ) nebo mezinárodním zkušebním řádem (IPOR). Vrcholem práce je příprava kynologických týmů na splnění atestu Ministerstva vnitra a následně jejich využití při reálných pátracích či záchranných akcích.¹¹⁷ Atesty umožňují členům SZBK ČR nasazení při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci IZS, ale také mohou být zařazeni do seznamu pro Mezinárodní záchranné operace (MZO), tedy do záchranné jednotky vyslané do zahraničí v případě živelné či průmyslové katastrofy.

V případě potřeby aktivace a účasti k zásahu je každý atestovaný psovod z velké části připraven předem. Výstroj a vybavení jsou připraveny tak, aby se mohl co nejrychleji dostavit na určené místo přepravy nebo zásahu. SZBK ČR nevládní, kromě jediného vozidla, žádné jiné dopravní prostředky a psovodi se přepravují vlastními osobními vozidly, nebo po dohodě využívají služební vozidla HZS ČR. Praktických zásahů psovodů se psy působícími v organizace SZBK ČR je každoročně několik.¹¹⁸ Například členové ZBK Praha byli se svými psy účastni na zásazích od nahlášení operačním střediskem vždy max. do 30 min.¹¹⁹

Při praktickém pátrání je úkolem kynologických pátracích týmů prohledat terén, který jim určí velitel zásahu, a:

- najít pohřešovanou osobu nebo její pozůstatky, nebo
- spolehlivě určit, že se v daném místě pohřešovaná osoba nevyskytuje, nebo
- požádat o další kynologický tým v případě potřeby,
- předat veliteli zásahu informace o prohledaném terénu.¹²⁰

---

¹¹⁷ ZBK Pardubického kraje. Výcvik [online]. (c) 2014 Záchranná brigáda kynologů Pardubického kraje. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW:]. Dostupné z WWW: <<http://www.zachranari-pardubice.cz/vycvik>>

¹¹⁸ ŠABATOVÁ, H. Svaz záchranných brigád kynologů ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2015, 14(6). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>

¹¹⁹ ZBKP. O ZBKP. [online].2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW <https://www.zachranari-praha.eu/o-zbkp/>

¹²⁰ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranná kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s.20

Nález živé osoby je pro dobrovolné záchranářské týmy stále vzácným zážitkem, většina psovodů tuto zkušenost nemá. Důvodem je spíše souhra okolností a skutečnost, že dobrovolní psovodi v posledních letech byli na pátrání pozvaní pozdě. Nalezení pozůstatku pohřešované osoby je samozřejmě velkou pomocí nejen Policii ČR, ale i rodině pohřešované osoby. Pro psovoda je tento nález jak radost, tak i smutek. Radost, že odvedl dobrou práci, smutek, že se nepodařilo najít osobu dříve. „Terén je prázdný“ je nejčastějším výsledkem pátrání kynologického týmu, ale velmi důležitým. Předání informací o prohledaném terénu veliteli zásahu je velmi důležité, jelikož informace z terénu mohou někdy pátrání posunout vpřed.¹²¹

5.4 Zkušební řády

Výcvik záchranných psů je formován především třemi zkušebními řády. Pro členy svazu je klíčový zkušební řád SZBK ČR pro záchranné psy, pro zahraniční uplatnění je pod hlavičkou IRO určující Mezinárodní zkušební řád pro zkoušky záchranných psů IRO / FCI a pro záchranná družstva Mezinárodní zkušební řád FCI družstev záchranných psů:

- Mezinárodní zkušební řád IRO
- Zkušební řád SZBK ČR
- Mezinárodní zkušební řád družstev FCI

Většina zkoušek má část "speciální práce" (sutinové, plošné) v kombinaci s "poslušností", která je obdobná, jako u všestranného výcviku nebo dovedností. Dovedností jsou míněny záchranářské překážky, z nichž některé jsou také totožné se všestranným výcvikem (kladina, žebřík, skok vysoký), ale ostatní jsou specifické (lávka na sudech, tunel, skok daleký, vodorovný žebřík). Jejich cílem je prověřit schopnost psa, pohybovat se v různorodém, často velmi špatně schůdném terénu. Součástí některých zkoušek je také nošení psa cizí osobou, které má prověřit neagresivitu psa k lidem a průchod rušnou skupinou, jejíž součástí je pes a osoby vytvářející různé rušivé hluky (sirény, řehtačky, bouchání plechů). I zde se jedná o prověření neagresivity k lidem i psům, ale také o odolnost vůči různým nepříjemným zvukům.

---

¹²¹ JANČAŘÍKOVÁ, K. Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti. Praha: Plot, 2019, s.20

Zkušební řád Svazu záchranných brigád kynologů ČR pro záchranné psy

Jde o zkoušky všech směrů a kategorií (od základních až po vrcholové) výcviku záchranných psů v sutinách, přírodním terénu, lavinových polích, vodních plochách a na stopách. Mezi požadavky při cvicích hlavně patří ochota a radost z výkonu, vytrvalost, temperament, přesnost lokalizace a identifikace nálezu. Zkoušky jsou následující:

- Vstupní - ZZZ – zkouška záchranné způsobilosti (S – sutiny) a ZZZ – zkouška záchranné způsobilosti (P – plocha).
- Sutiny – zkouška ZZZP1, ZZZP2 a ZZZP3 – zkouška záchranných prací od 1. do 3. stupně (třetí je nejvyšší).
- Sutiny – zkouška ZZZP1, ZZZP2 a ZZZP3 – zkoušky záchranných prací od 1. do 3. stupně (třetí je vždy nejvyšší).
- Plochy – zkouška ZTV1, ZTV2 a ZTV3 – zkoušky terénního vyhledávání od 1. do 3. stupně.
- Stopy – zkouška ZZS1, ZZS2 a ZZS 3 - zkoušky záchranného stopování od 1. do 3. stupně.
- Laviny – zkouška ZLP1, ZLP2 a ZLP3 – zkoušky lavinových prací od 1. do 3. stupně. Jedná se o vyhledávání osob pod sněhem a není ambicí a cílem těchto zkoušek lavinových prací připravovat psy pro vyhledání osob zavalených v lavině.
- Voda – zkouška ZVP1, ZVP2 a ZVP3 – zkoušky vodních prací od 1. do 3. stupně.
- Speciální – ZZZP-C1 a – ZZZP-C2 (zkoušky záchranných prací Cadaver 1. a 2. stupeň), ZLP-C1 a ZLP-C2 (zkoušky lavinových prací Cadaver 1. a 2. stupeň), ZVP-C1 a ZVP-C2 (zkoušky vodních prací Cadaver 1. a 2.

stupeň), ZTV-C1 a ZTV-C2 (zkoušky terénního vyhledání Cadaver 1. a 2. stupeň).¹²²

Mezinárodní zkušební řád FCI družstev

Mezinárodní zkušební řád FCI je určen pro družstva psovodů a psů, byl schválen FCI komisí pro záchranné psy a platnost řádu je jen na období 5 let. Jedná se o sportovní soutěž, ve které pes podává výkony, které se očekávají od záchranářského psa. Soutěž umožňuje porovnat stav výcviku na sportovní bázi s určitými stresovými faktory. Cílem soutěže je hlavně prohloubení sounáležitosti mezi členy družstva.¹²³

Mezinárodní zkušební řád IRO

Dále lze zmínit mezinárodní IRO atesty MRT (Mission Readiness Test), které se dělí na MRT T (sutiny) a MRT FL (plochy).¹²⁴ V souvislosti s Internationale Rettungshunde Organisation (IRO) je třeba zmínit Mezinárodní zkušební řád pro zkoušky záchranných psů IRO. Úspěšně splněná zkouška dle tohoto řádu je dokladem správného výcviku záchranného psa v daném směru a je základem pro další výcvik v daném směru v organizacích k tomu určených. Ovšem pojetí tohoto zkušebního řádu je spíše sportovnějšího charakteru než zkušební řád SZBK ČR, který je zaměřen více na reálné využití psů při zásahu, a proto hlavní rozdíl tvoří pouze obsah zkoušek, ale především způsob jejich provádění.¹²⁵

Kynologický atest Ministerstva vnitra

Základním předpokladem k tomu, aby pes mohl být na praktický zásah povolán, je složení atestační zkoušky Ministerstva vnitra – generální ředitelství HZS České republiky, dále jen atest MV.¹²⁶ V praxi to znamená, že např. člen Svazu záchranných brigád kynologů ČR musí nejprve složit zmíněné atestační zkoušky MV, čímž se zařadí do seznamu, který mají k HZS ČR pro svolávání kynologů k zásahu. Posléze rozhoduje

---

¹²² SZBK ČR. Zkušební řád SZBK ČR pro záchranné psy [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/zkousky.html>>

¹²³ SZBK ČR. Mezinárodní zkušební řád FCI družstev [online]. Created by © [CRnet, s.r.o.](#) 2000–2023 [cit. 2023-30-17]. Dostupné z WWW: https://www.zachranari.cz/mezinarodni-zkusebni-rad-fci-druzstev_25.html

¹²⁴ SZBK ČR. IRO atesty [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2022 [cit. 2023-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/aktuality/iro-atesty-termíny-2022_277.html>

¹²⁵ SZBK ČR. Mezinárodní zkušební řád IRO [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2019 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/mezinarodni-zkusebni-rad-iro_11.html>

¹²⁶ TROLLER, P. a kol. Úspěšný atestační rok [online]. 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/aktuality/uspesny-atestacni-rok_306.html>

místo bydliště, kdy je k zásahu samozřejmě povolán kynologický tým (psovod a pes), který je zrovna k danému místu zásahu nejbliže.¹²⁷ Atest MV je nutný nejen pro spolupráci dobrovolných kynologických týmů s IZS, ale i samotných profesionálních členů složek IZS. Atest je ve specializaci sutinové nebo plošného vyhledávání (umožňuje nasazení k plošnému vyhledávání k pátrání po pohřešovaných osobách v rámci IZS). Atest je platný pouze dva roky a ¹²⁸ jednou za rok bývají vypsány dva termíny atestačních zkoušek pro každou specializaci (specializace S – sutiny a P – plochy). Také jsou prověřovány kvalifikační požadavky na psovoda (odborná, fyzická a zdravotní způsobilost) a psa (odborná příprava a požadovaný stupeň „vycvičenosti“).

Prověrky praktického nasazení

Prověrky praktického nasazení (dále jen „PPN“) se nacházejí mimo hierarchii zkoušek a jsou určeny jako prověrky připravenosti kynologického pátracího týmu pro atesty HZS MV ČR a pro praktická nasazení. Prověrky pořádá SZBK ČR jako celosvazovou akci a pořádají se ve dvou specializacích, ve specializaci sutiny nebo plochy. Minimální podmínkou pro účast na PPN je splnění jakékoliv záchranné kynologické zkoušky, např. dle zkušebního řádu SZBK. Prověrky se blíží ve všech směrech praxi cílem je prověřit schopnosti, vytrvalost a kondici psa i psovoda v dlouhodobé zátěži během simulovaného nasazení. Z tohoto důvodu jsou prověrky součástí vícedenního soustředění nebo na něj navazují.¹²⁹

---

¹²⁷ POZDŇÍČEK, L. Rozhovor s... Ladislavem Pozdňíčkem [online]. Klášterec nad Ohří, 2021 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW:

<https://www.klasterec.cz/e_download.php?file=data/editor/558cs_55.pdf&original=KLASTEREC%203_2021%20Fin%C3%A1ln%C3%AD%20verze.pdf>

¹²⁸ JZBK. Atestování psovodi MV GR HZS [online]. 2022 [cit. 2023-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.jihocestizachranari.cz/atestovani-psovodi-mv-gr-hzs_185.html>

¹²⁹ SZBK ČR. Prověrky praktického nasazení (PPN) [online]. Created by © [CRnet, s.r.o.](https://www.crnet.cz/) 2000–2023 [cit. 2023-30-17]. Dostupné z WWW: https://www.zachranari.cz/proverky-praktickeho-nasazeni-ppn-_61.html

6 Praktická část

Výzkumné šetření pro účely této bakalářské práce proběhlo v několika rovinách. První šetření bylo provedeno metodou sběru dat, týkající se praktických nasazení kynologických pátracích týmů Svazu záchranných brigád kynologů ČR za období 2016–2022. Druhé šetření se uskutečnilo formou dotazníků, které obsahovaly uzavřené (obsahuje různé varianty odpovědí a respondent) i otevřené otázky (umožňuje respondentům odpovědět vlastními slovy) a osloveni byli jak členové, tak i vedení Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

Získaná data jsou následně prezentována grafy a tabulkami na základě analýzy a komparace dotazníkového šetření a údajů z evidence zásahů SZBK ČR. Na základě získaných dat jsou následně potvrzeny nebo vyvráceny výsledné hypotézy.

Pro naplnění cíle byly stanoveny následující výzkumné hypotézy:

Hypotéza č. 1: Počet praktických nasazení kynologických pátracích týmů SZBK ČR se během období 2016–2022 zvýšil více než o polovinu.

Hypotéza č. 2: V období 2016–2022 bylo při praktických nasazeních použito více sutinového vyhledávání než plošného vyhledávání.

Hypotéza č. 3: Více než polovina respondentů se zúčastnila praktického nasazení během svého působení v SZBK ČR.

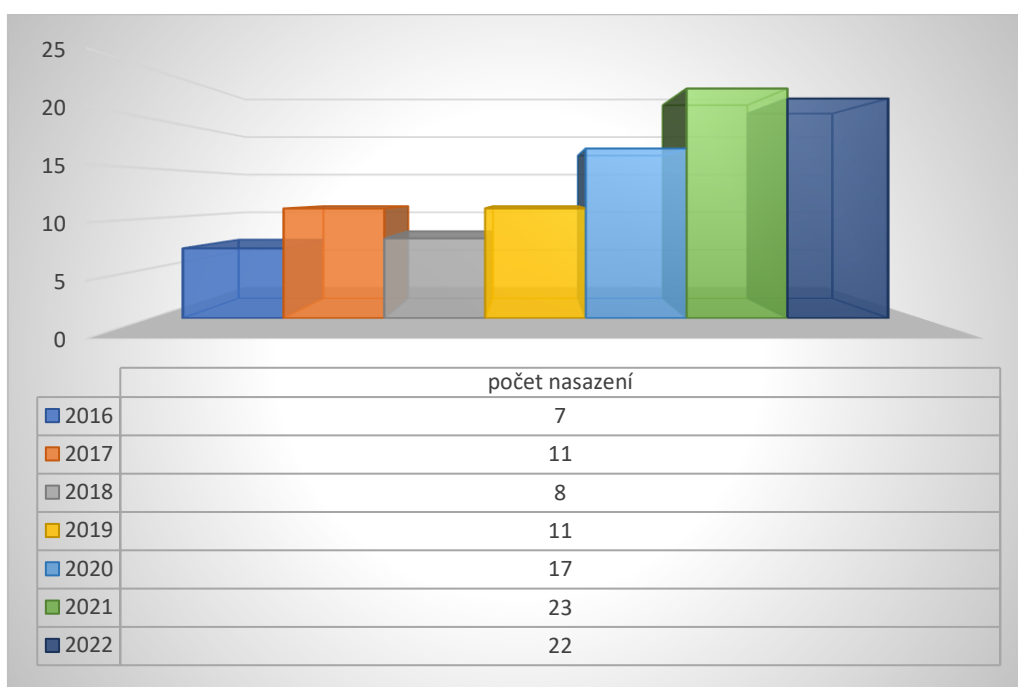
Hypotéza č. 4: Autorka si myslí, že největším přínosem pro IZS je vysoká atestace a připravenost kynologických týmů SZBK ČR.

6.1 Přehled počtu nasazení kynologů Svazu záchranných brigád kynologů ČR

Podklady pro zpracování této podkapitoly, která porovnává statistiku praktických nasazení, byly získány od výcvikáře SZBK ČR dne 7.3.2023, a byly zpracovány na základě tabulek ze zápisů z prezidia SZBK ČR a školení rozhodčích. Data jsou pouze za období 2016–2022, jelikož data do roku 2015 nebyla dohledána. Pro větší přehled jsou všechna obdržaná data zásahů kynologických pátracích týmů SZBK ČR zobrazena v grafech a tabulkách.

Počet zásahů kynologů Svazu záchranných brigád kynologů ČR

Graf 1: Počet praktických nasazení SZBK ČR

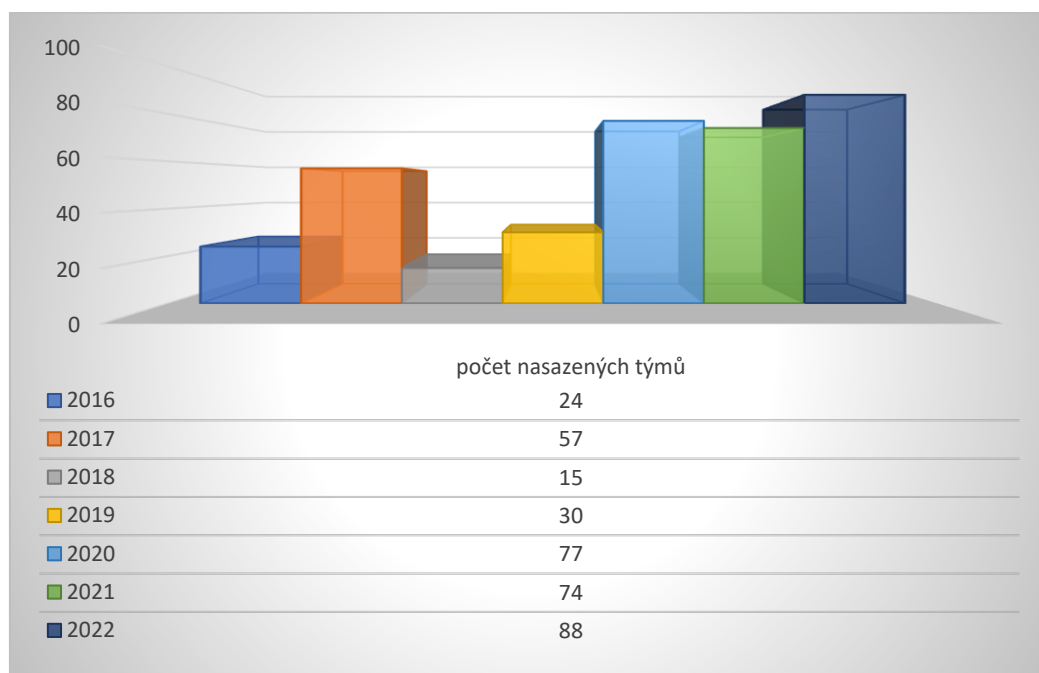

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z grafu vyplývá, že ve sledovaném období 2016–2022 bylo evidováno 99 zásahů kynologických pátracích týmů SZBK ČR ve spolupráci s IZS. Od roku 2020 se počet nasazení mírně zvyšoval, největší počet zásahů je zaznamenán v roce 2021, a to 23 zásahů.

Počet nasazených kynologických pátracích týmů SZBK ČR

Graf 2: Počet nasazených kynologických týmů SZBK ČR

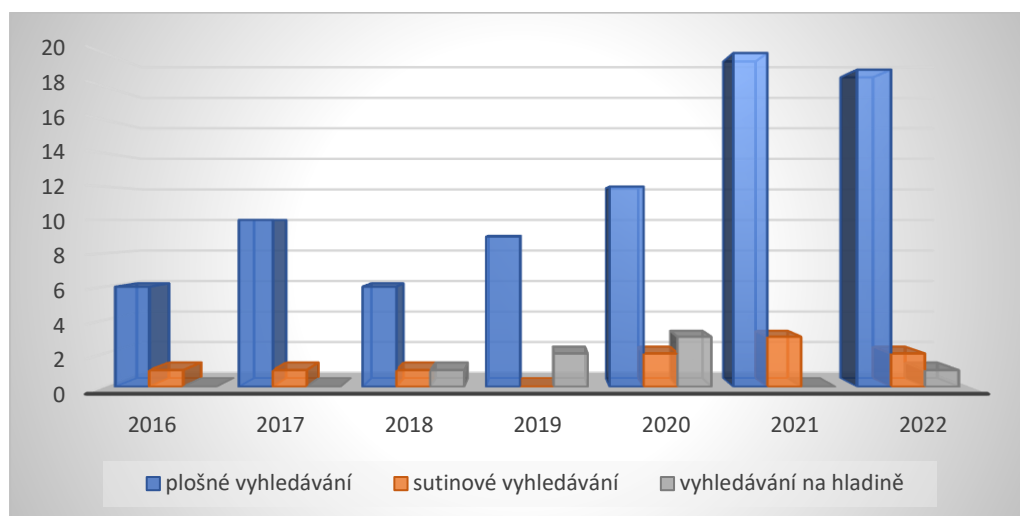

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Ve sledovaném období bylo nasazeno 365 kynologických pátracích týmů při 99 zásazích, za kynologický pátrací tým se počítá psůvod a pes. Z dat je zřejmé, že průměrně za celé sledované období bylo na pátráních 3,7 kynologických pátracích týmů. Největší počet týmů bylo povoláno v roce 2022, což jsou průměrně 4 týmy na 1 zásah. Nejméně kynologických týmů, průměrně 1,9 týmů, se zúčastnilo v roce 2018.

Specializace v rámci nasazení za období 2016–2022

Graf 3: Typy vyhledávání při pátrání

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Na základě získaných dat bylo z 99 praktických nasazení provedeno 82x plošné vyhledávání, 10x sutinové vyhledávání a 7x vyhledávání pod vodní hladinou. Z výše uvedených dat vyplývá, že nejvíce pátrání bylo vyhledávání plošné, 82,80 % z celkového počtu a je zřejmé, že tato specializace dle grafu patří v České republice mezi důležitou specializaci pro výcvik psů SZBK ČR.

Pro lepší přehlednost je graf 3 „Specializace v rámci nasazení za období 2016–2022“ doplněn o tabulku č. 2.

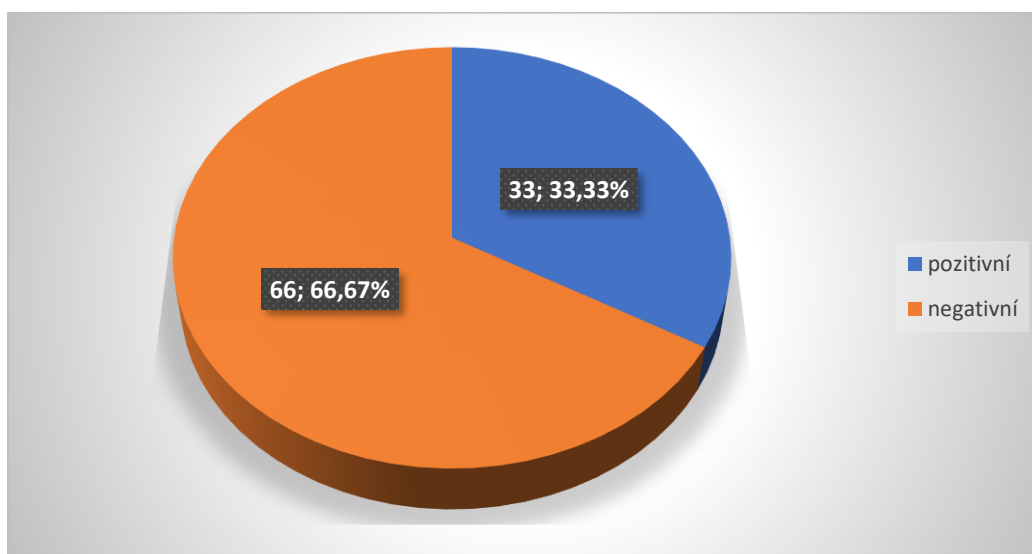
Tab. 2: Přehled specializací v rámci nasazení kynologů SZBK ČR v období 2016–2022

Rok	Typ vyhledávání a počet			Celkem
	Plošné	Sutinové	Vyhledávání pod vodní hladinou	
2022	19	2	1	22
2021	20	3	0	23
2020	12	2	3	17
2019	9	0	2	11
2018	6	1	1	8
2017	10	1	0	11
2016	6	1	0	7
Celkem	82	10	7	99

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Výsledek nasazení kynologů SZBK ČR v období 2016–2022

Graf 4: Celkový výsledek praktických nasazení za období 2016–2022

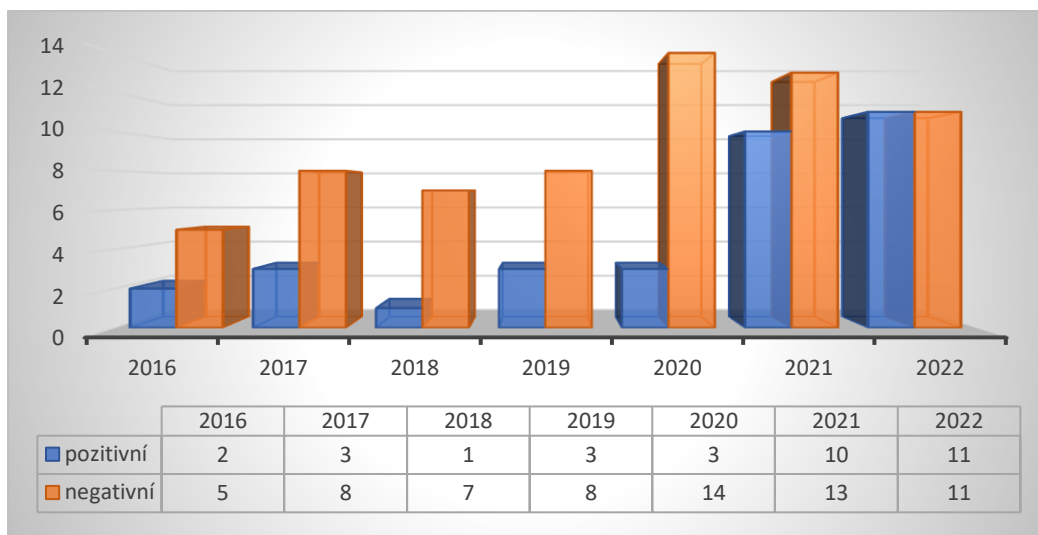

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z grafu č. 4 vyplývá, že z 99 praktických nasazení bylo 33 pátrání úspěšných, byly označeny jako pozitivní nálezy (za pozitivní nález se považuje úspěšné nalezení pohřešované osoby, ale i nález pozůstatků pohřešované osoby) a 66 negativních nálezů (neboli „terén je prázdný“, tzn. pátrání bez nálezu a kdy terén byl pečlivě prohledán). Dále ve sledovaném období bylo u pozitivních nálezů nalezeno přibližně 65 % živých osob a 35 % neživých osob.

Pro lepší názornost jsou v grafu č. 5 zobrazeny výsledky praktických nasazení v jednotlivých letech.

Graf 5: Výsledky praktických nasazení za jednotlivé roky

(Zdroj: Vlastní zpracování)

6.2 Intepretace dotazníkového šetření

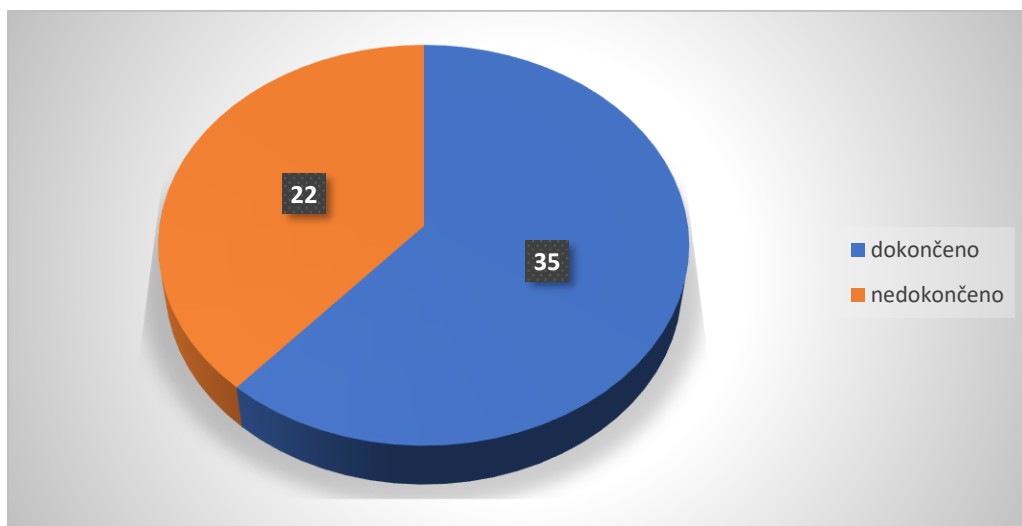
6.2.1 Dotazník pro členy Svazu záchranných brigád kynologů ČR

Jak již bylo zmíněno, jeden z dotazníků byl určen pro všechny členy Svazu záchranných brigád kynologů ČR, obsahoval 9 uzavřených otázek a 4 otevřené, které byly zařazeny na konci dotazníku, aby respondenti měli možnost se rozepsat ohledně výcviku, změn v SZBK ČR a přínosu Svazu záchranných brigád kynologů ČR pro integrovaný záchranný systém. Dotazník byl distribuován přes internetové stránky „Survio“ (<https://www.survio.com/cs/>) v období od 20. února do 10. března 2023. Dotazník dokončilo 35 členů SZBK ČR. Respondenti byli členové svazu s různou mírou zkušeností, což je zachyceno v několika otázkách dotazníku:

- počet let ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR,
- počet praktických zásahů,
- počet a druhy zkoušek.

Celkem dotazník navštívilo 57 členů svazu, dotazník dokončilo 35 členů, z toho vyplývá 61,4 % úspěšnost vyplnění dotazníku.

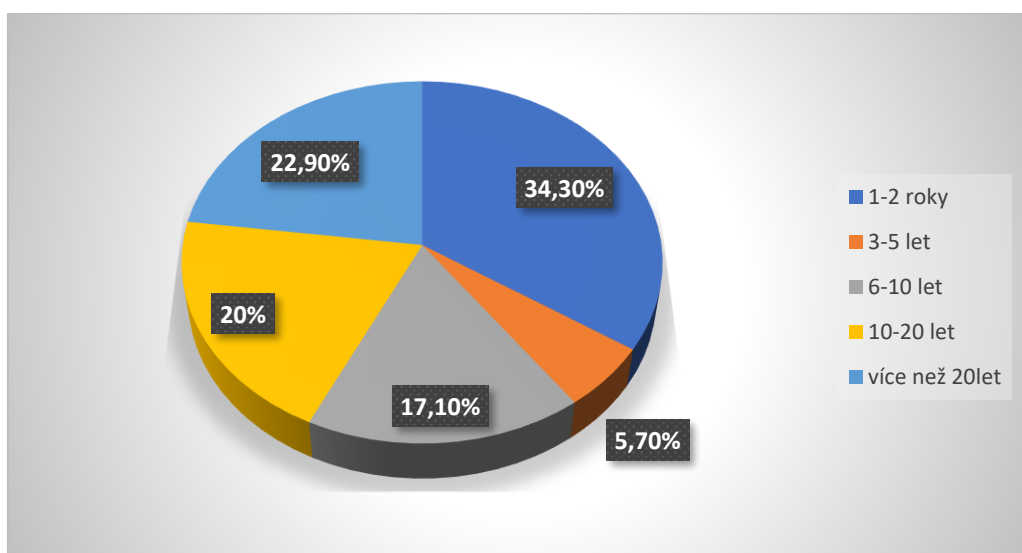
Graf 6: Úspěšnost vyplnění dotazníku

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Otázka č. 1: Kolik let jste členem Svazu záchranných brigád kynologů ČR?

Graf 7: Počet let ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR

(Zdroj: Vlastní zpracování)

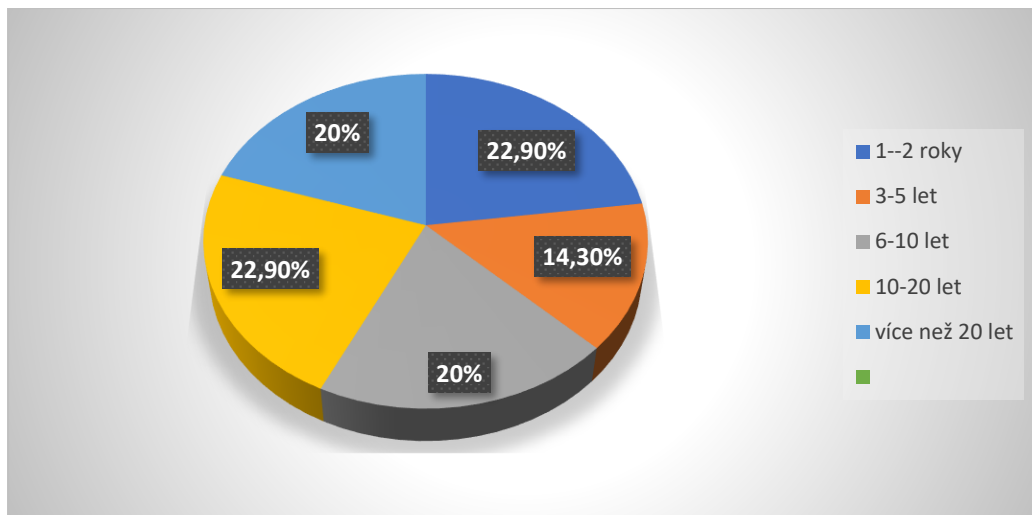
Z celkového počtu 35 respondentů vyplývá, že největší zastoupení respondentů mají členové, kteří jsou v SZBK ČR 1–2 roky, 34,3 %. Dále 22,9 % jsou členem svazu více než 20 let, poté s 20 % jsou členem 10–20 let, 17,1 % respondentů jsou členem 6–10 let. Nejmenší skupinou jsou členové, kteří jsou ve svazu 3–5 let, to je 5,7 %. Z grafu

č. 7 je zřejmé, že dotazníkového šetření se zúčastnila větší skupina zkušených kynologů, kteří jsou v SZBK ČR 10–20 let a 20 a více let.

Otázka č.2: Jak dlouho se věnujete záchrannářské kynologii?

Graf 8: Jak dlouho se respondenti věnují záchrannářské kynologii

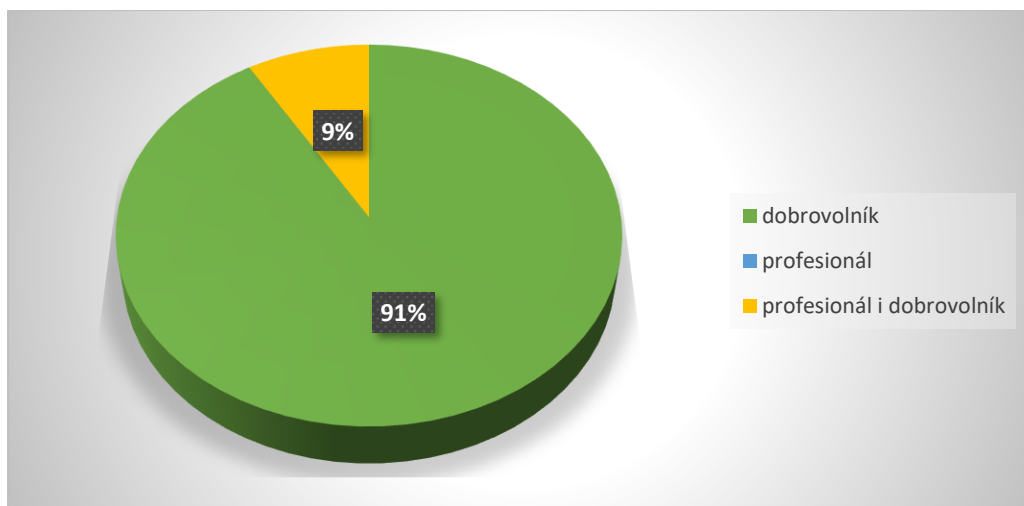

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z grafu č. 8 je patrné, že nejdéle se záchrannářské kynologii se věnuje (více než 20 let) 19,98 % kynologů SZBK ČR a 10–20 let 22,88 % kynologů. 6–10 let se věnuje záchrannářské kynologii 19,98 % členů svazu, 3–5 let pouze 14,29 % a nejkratší dobu (tj. 1–2 roky) se zabývá záchrannářskou kynologií 22,88 % členů svazu, což je společně s nejzkušenějšími kynology nejpočetnější skupina.

Otázka č. 3: Záchranářské práci se věnuji jako profesionál, dobrovolník, profesionál i dobrovolník

Graf 9: Záchranářské práci se věnuji jako profesionál, dobrovolník, profesionál i dobrovolník.

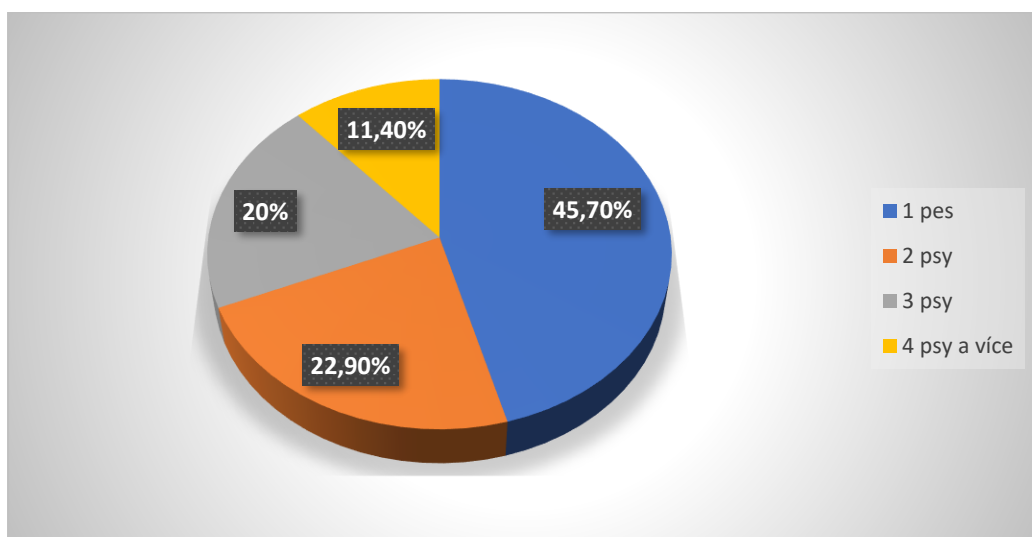

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z průzkumu vyplývá, že většina (91,40 %) respondentů se věnuje záchranářské kynologii jako dobrovolník a 8,60 % respondentů jako profesionál i dobrovolník. Odpověď „profesionál“ byla nulová.

Otázka č. 4: Kolik psů jste vycvičil/a v rámci Svazu záchranných brigád kynologů ČR?

Graf 10: Počet vycvičených psů

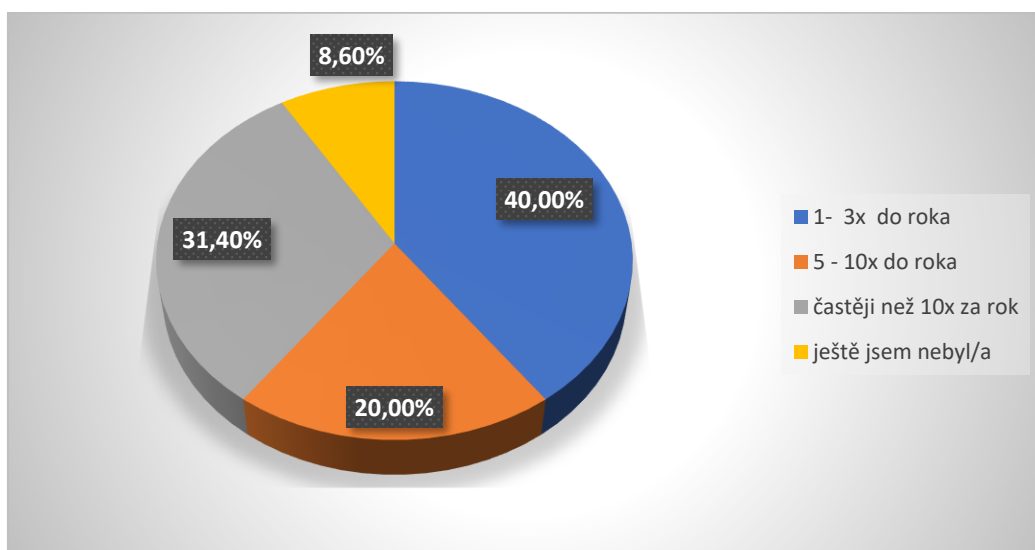

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z výsledků dotazníku vyplývá, že většina členů svazu vycvičila jenom jednoho psa během působení v SBK ČR, konkrétně 45,70 %, což potvrzuje výpověď, že výcvik záchrannářského psa trvá přibližně 3 roky. Co se týče největšího počtu vycvičených psů, 4 psy a více vycvičilo 11,40 % respondentů.

Otázka č. 5: Zúčastnil/a jsem se tréninků se svým psem, které simulují zásah (sutinové nebo plošné vyhledávání apod.)?

Graf 11: Četnost tréninků, které simulují skutečné nasazení

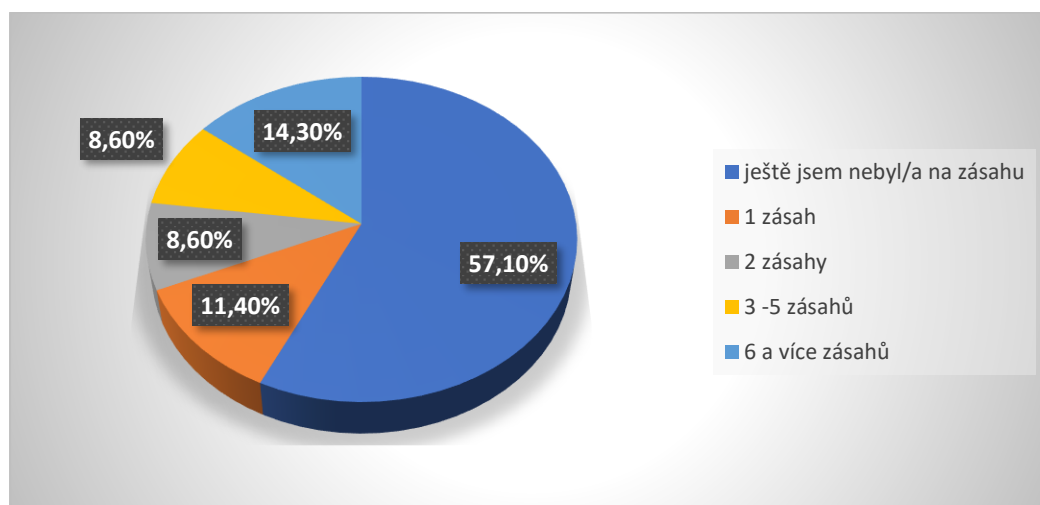

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Pátá otázka se zaměřila na četnost tréninků simulující skutečné pátrání. Z výsledku průzkumu vyplývá, že tréninky absolvovalo nejčastěji 1 – 5x do roka 40,0 % psovodů, druhou skupinou jsou členové (31,40 %), kteří se zúčastnili se svým psem simulací, a to častěji než 10x za rok. Pouze 8,6 % kynologů SZBK ČR nebyli na žádném simulujícím tréninku.

Otázka č 6: Kolik praktických zásahů a nasazení jste absolvoval/a?

Graf 12: Četnost zásahů

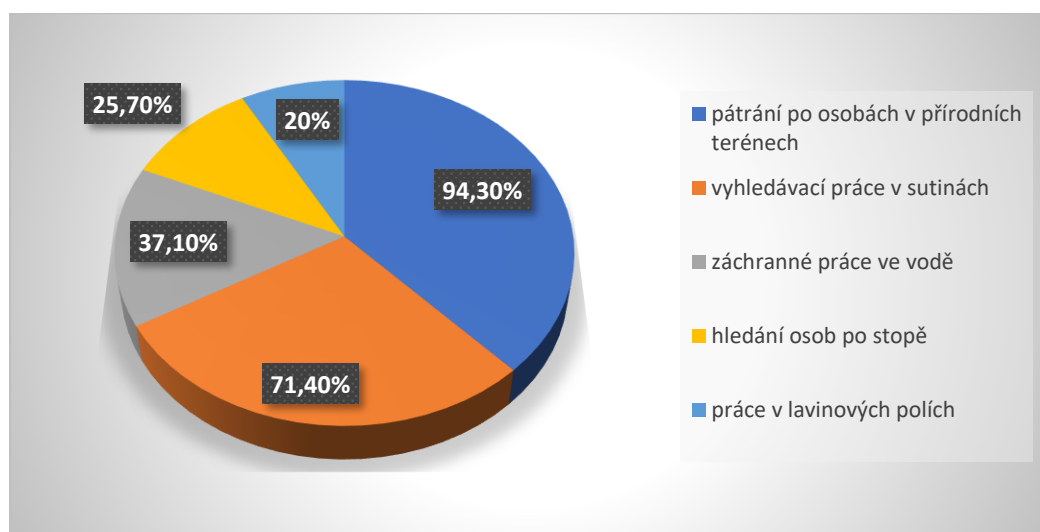

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Co se týče absolvování praktických zásahů, většina respondentů (57,10 %) odpověděla, že se ještě nezúčastnila nasazení, což potvrzuje skutečnost, že dotazníku se zúčastnila největší skupina kynologů, působící ve svazu 1-2 let nebo 3-5 let. Dále s šesti a více zásahy odpovědělo, že se zúčastnilo 14,3 % respondentů, 3–5 zásahů a 2 zásahy absolvovalo 8,6 % členů, 1 zásah uskutečnilo 11,4 % psovodů SZBK ČR.

Otázka č. 7: Se svým psem se věnuji:

Graf 13: Přehled specializací, kterým se respondenti věnují se svými psy

(Zdroj: Vlastní zpracování)

U této otázky měli respondenti na výběr více než jednu odpověď, jelikož většina psovodů a záchranářských psů se nevěnuje jenom jedné specializaci záchranářské kynologie. Z dotazníkového šetření vyplývá, že většina psovodů se svými psy se věnuje pátrání po osobách v přírodních terénech (94,30 %) a sutinách (71,40 %). Nejmladší specializací, vyhledáváním pod hladinou, se zabývá 37,10 % členů SZBK ČR. Nejméně zastoupena je práce v lavinových polích (20,00 %), kterou hlavně využívá Horská služba.

Otázka č. 8: Můj pes složil tyto zkoušky:

Získaná data na základě dotazníkového šetření týkající se zkoušek, byla sumarizována do tabulky pro lepší přehled.

Tab. 3: Přehled zkoušek dle Zkušebního řádu SZBK ČR, které splnily respondenti se svými psy

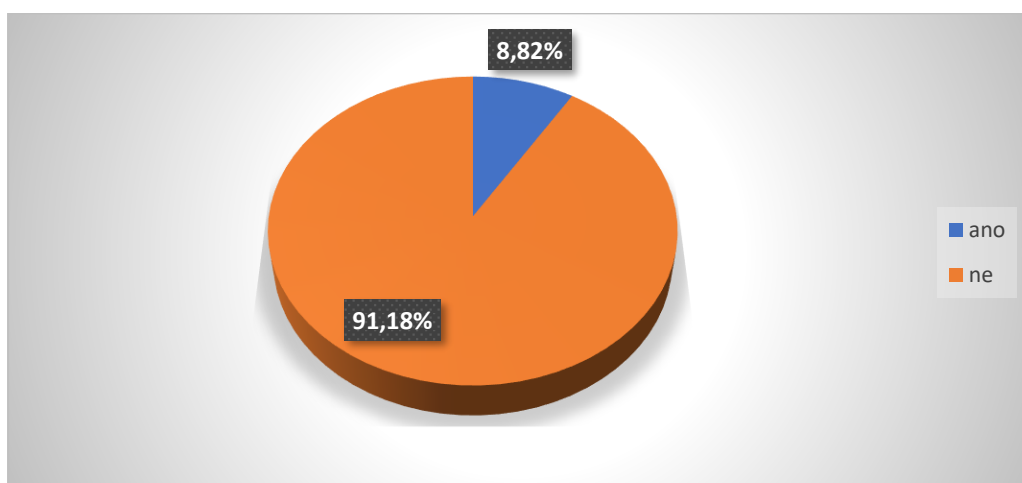
Typ zkoušky	Absolutní četnost	Relativní četnost
ZTV1 – zkouška terénního vyhledání 1. stupeň	20	57,10 %
ZZZ – zkouška záchranářské způsobilosti (s)	20	57,10 %
ZZP1 – zkouška záchranných prací 1. stupeň	19	54,30 %
ZZZ – zkouška záchranářské způsobilosti (p)	16	45,70 %
ZTV2 – zkouška terénního vyhledávání 2. stupeň	14	40,00 %
ZZP2 – zkouška záchranných prací 2. stupeň	12	34,30 %
ZVP1 – zkouška vodních prací 1. stupeň	11	31,40 %
ZLP1 – zkouška lavinových prací 1. stupeň	10	28,60 %
ZVP2 – zkouška vodních prací 2. stupeň	10	28,60 %
ZZP3 – zkouška záchranných prací 3. stupeň	8	22,90 %
ZLP2 – zkouška lavinových prací 2. stupeň	6	17,10 %
ZLP3 – zkouška lavinových prací 3. stupeň	5	14,30 %
ZZP-C1 – zkouška záchranných prací Cadaver 1. stupeň	4	11,40 %
ZTV-C1 – zkouška terénního vyhledání Cadaver 1. stupeň	3	8,60 %
ZVP3 – zkouška vodních prací 3. stupeň	3	8,60 %
ZZS1 – zkouška záchranného stopování 1. stupeň	3	8,60 %
ZTV3 – zkouška terénního vyhledávání 3. stupeň	3	8,60 %
ZZS2 – zkouška záchranného stopování 2. stupeň	2	5,70 %
ZTV-C2 – zkouška terénního vyhledávání Cadaver	1	2,90 %
ZLP-C2 – zkouška lavinových prací Cadaver	1	2,90 %
ZZP-C2 – zkouška záchranných prací Cadaver	1	2,90 %
ZVP-C1 – zkouška vodních prací Cadaver	1	2,90 %
ZLP-C1 – zkouška lavinových prací Cadaver 1. stupeň	1	2,90 %
ZVP-C2 – zkouška vodních prací Cadaver	0	0 %
ZZS3 – zkouška záchranného stopování 3. stupeň	0	0 %

(Zdroj: Vlastní zpracování)

U této otázky č. 8 měli respondenti jako u předchozí otázky na výběr více než jednu odpověď, jelikož se předpokládá, že nebyla složena jenom jedna zkouška. Z uvedených výsledků je patrné, že většina respondentů složila zkoušky vstupní: 57,10 % psovodů absolvovalo se svými psy ZZZ – zkoušku záchrannářské způsobilosti (s) a 45,7 % respondentů ZZZ – zkoušku záchrannářské způsobilosti (p). Dvě zkoušky jsou s nulovou četností, jedná se o ZVP-C2 – zkouška vodních prací Cadaver a ZZS3 – zkouška záchranného stopování 3.stupeň, která patří k nejtěžším.

Otázka č. 9: Jsem držitelem/držitelkou kynologického atestu Ministerstva vnitra:

Graf 14: Počet atestů MV

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z grafu č. 14 vyplývá, že pouze 8,82 % členů SZBK ČR, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, jsou držitelé atestu MV. Atest MV je platný pouze dva roky, proto se každý rok mění počet kynologů mající tento atest. Většina respondentů (91,18 %) není držitelem.

Jelikož otázky č. 10 až 13 jsou otázky otevřené, aby se respondenti mohli vyjádřit, byly odpovědi roztríděny do kategorií a jejich četnost zaznamenána v tabulkách i v grafech.

Otázka č. 10: Jak jste se dostal/a k záchrannářské kynologii?

Nejčastější odpovědi respondentů na otázku **Jak jste se dostal/a k záchrannářské kynologii** byla odpověď přátelé (25,71 %) nebo sportovní kynologie (22,85 %). Další významnou kategorií odpovědí byla odpověď, která vystihuje osobní zájem nebo věnovat

se něčemu užitečnému (20,00 %): „chtěla jsem se se psem věnovat smysluplné práci, baví mě kynologie“, „chtěla jsem dělat něco užitečného“ nebo „chtěla jsem zkusit něco více prospěšného, po dobrovolné činnosti na Moravě po tornádu“.

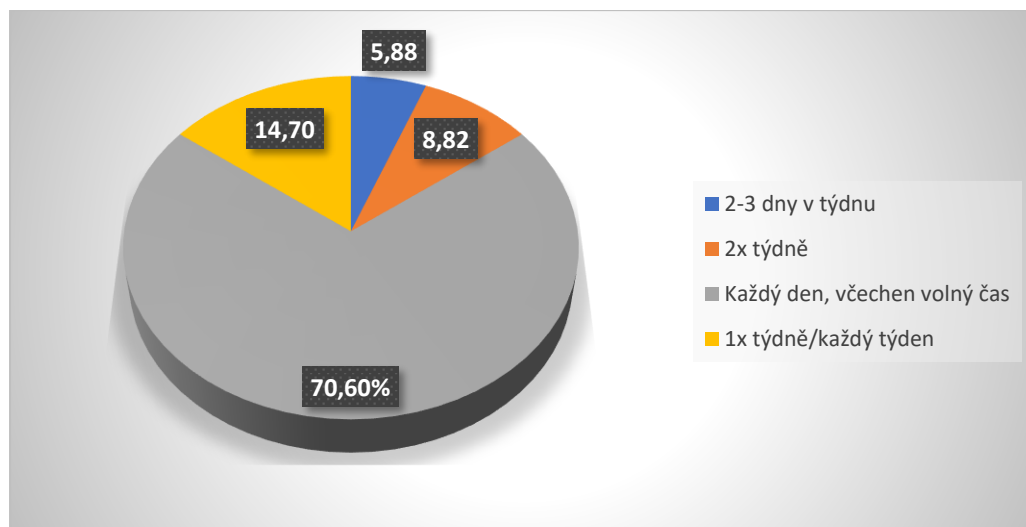
Tab. 4: Jak jsem se dostal/a k záchranářské kynologii?

Jak jsem se dostal/la k „záchranářině“	Absolutní četnost	Relativní četnost
Přátelé	9	25,71 %
Práce	2	5,72 %
Pořízení psa	3	8,57 %
Sportovní kynologie	8	22,85 %
Myslivecká kynologie	1	2,86 %
Osobní zájem, dělat něco užitečného	7	20,00 %
Škola	2	5,72 %
Jiné	3	8,57 %

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Otázka č. 11: Kolik času Vám zabírá výcvik?

Graf 15: Frekvence výcviku psa

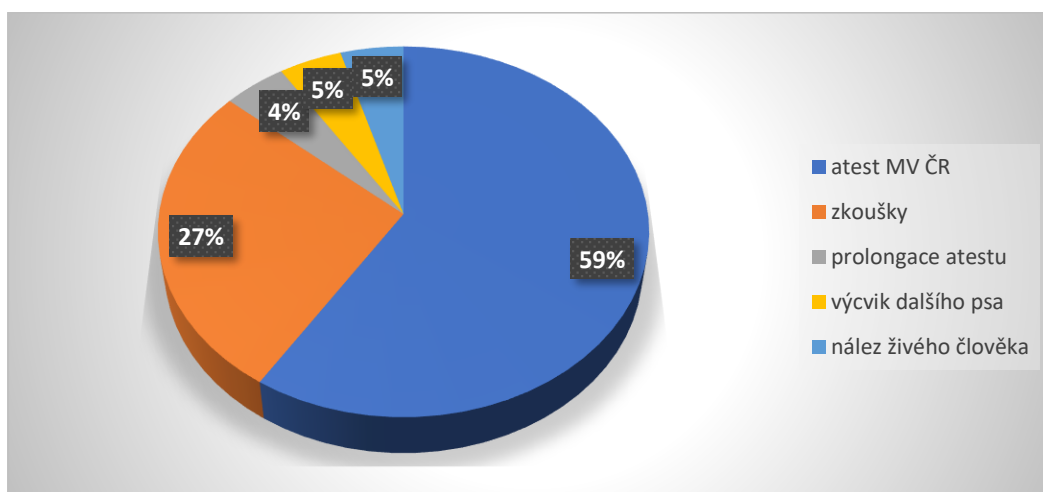
(Zdroj: Vlastní zpracování)

Na základě grafu č. 15 většina odpovídajících psodů SZBK ČR nejčastěji cvičí každý den nebo všechnen volný čas (70,60 %), i když, jak je často uvedeno, se jedná o „koniček časově náročný, ale krásný“. S 14,70 % následuje odpověď psodů, že cvičí 1x týdně/každý týden, s 8,82 % cvičí 2x týdně a 5,88 % respondentů cvičí se svými psy 2- 3x týdně. Jelikož 1 respondent je aktuálně bez psa, na tuto otázku odpovědělo jenom 34 členů.

U otázek: **Co se chcete se svým psem ještě naučit? Jaké máte další očekávání?** byla nejčtenější odpovědí splnění atestu s 59,09 %, zkoušky a prověrky by chtělo zvládnout se svým psem 27,26 % psovodů, např. tyto: „složit zkoušky stupně A MZŘ a nějaké zkoušky dle NZŘ a zdokonalovat se ve vyhledávání v ploše i v sutinách“, „dosáhnout 3. stupně záchrannářských zkoušek v ploše i sutinách a minimálně 1. stupně zkoušek vodních. Jelikož jsem začátečník, je pro mě nejdůležitější zachytit co nejvíce informací a zkušeností od kolegů, kteří mě naučí lépe číst psa, terén, vítr a veškeré sounáležitosti týkající se výcviku vyhledávání“.

Dalšími odpověďmi ohledně plánů a očekávání byly výcvik dalšího psa, prolongace atestu nebo „najít při zásahu živého člověka, zatím mám jen mrtvé“.

Graf č. 16: Plány a očekávání

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Otázka č.12: **Co se za dobu Vašeho působení v SZBK změnilo (výcvik, zkušební řád, zkoušky, jiné)? Je něco, co byste změnil/a, zlepšil/a, dělal/a jinak?**

Odpovědi na otázku, **Co se za dobu Vašeho působení v SZBK změnilo (výcvik, zkušební řád, zkoušky, jiné)?** jsou uvedeny v tabulce č. 5.

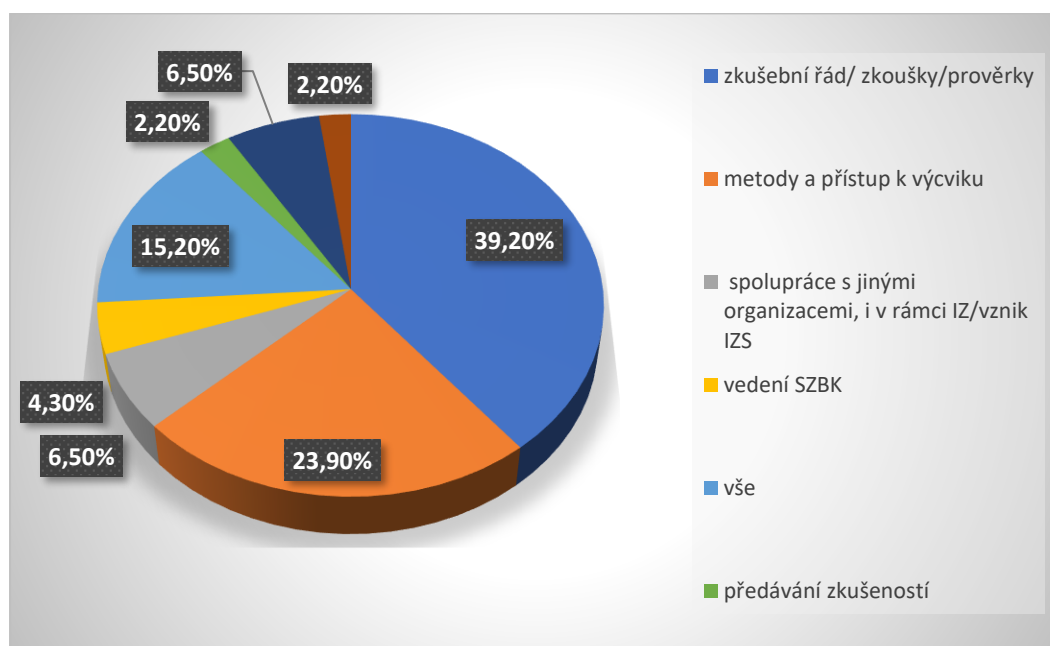
Tabulka č. 5: Co se změnilo

Co se změnilo	Absolutní četnost	Relativní četnost
zkušební řád/ zkoušky/prověrky	18	39,20 %
metody a přístup k výcviku	11	23,90 %
spolupráce s jinými organizacemi, i v rámci IZ/vznik IZS	3	6,50 %
vedení SZBK	2	4,30 %
Vše	7	15,20 %
předávání zkušeností	1	2,20 %
Nevím	3	6,50 %
žádná odpověď	1	2,20 %

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Pro lepší názornost byly jednotlivé odpovědi zobrazeny do grafu č. 17:

Graf č. 17: Co se změnilo

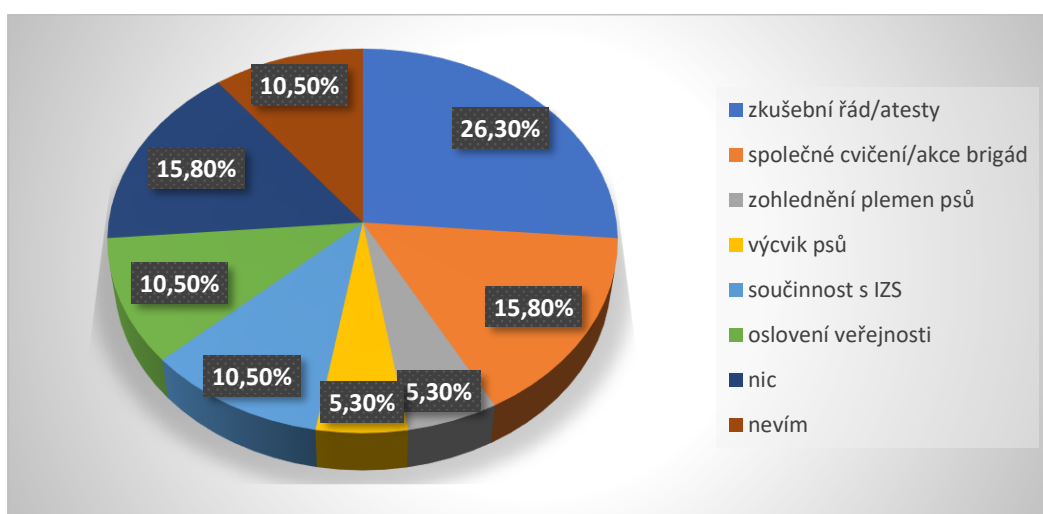
(Zdroj: Vlastní zpracování)

39,2 % respondentů vidí jako největší změnu ve zkušebním řádu, tzn. i v obsahu zkoušek, které se „více přiblížily k simulaci praktického zásahu“, a také „zařazení praktických prověrek a soustředění (sutiny a plochy)“. Další skupina odpovědí (23,9 %) se týká metod výcviku, kdy se klade „důraz na specializaci psů a psovodů a současné vedení SZBK vede svaz k naplňování poslání ke vztahu k praxi“ a jelikož „je SZBK členem Sdružení sportovních svazů, ČMKU, FCI a IRO, proto se aktivně věnuje

i sportovní záchranářské kynologii na úrovni národních a mezinárodních akcí“. Další skupinou odpovědí (6,50 %) je spolupráce s ostatními organizacemi věnující se záchranářské kynologii, i v rámci ISZ, a také vznik IZS. Mezi ostatní odpovědi patří i změna vedení SZBK ČR (4,30 %), předávání zkušeností (2,20 %) a vše (15,20 %). 6,50 % respondentů napsalo že neví, jelikož jsou v SZBK ČR krátce.

K otázce **Je něco, co byste změnil/a, zlepšil/a, dělal/a jinak?** se vyjádřilo 19 členů SZBK ČR. 26,30 % respondentů by ještě změnilo zkušební řád, zkoušky nebo atesty. Zkušební řád *„lépe sjednotit s mezinárodním“*, *„doladit přípravu na sutinové atesty“*, nebo *„odstranit cadaver z trojkových zkoušek a nechat pouze speciální zkoušku“*. 15,80 členů by pořádalo více společných cvičení brigád, 10,50 % se vyjádřilo, že by se mohlo *„zapracovat na lepší součinnosti s IZS ve smyslu cvičení a zásahů“* a stejný počet respondentů se shoduje, že by *„prospěla lepší propagace jednotlivých brigád, představení veřejnosti jak to celé funguje – dobrovolnost a především to, že se psovodi výcviku věnují ve svém volném čase, za své vlastní peníze“*. 15,80 % by nezměnilo nic.

Graf č. 18: Co by se mělo změnit

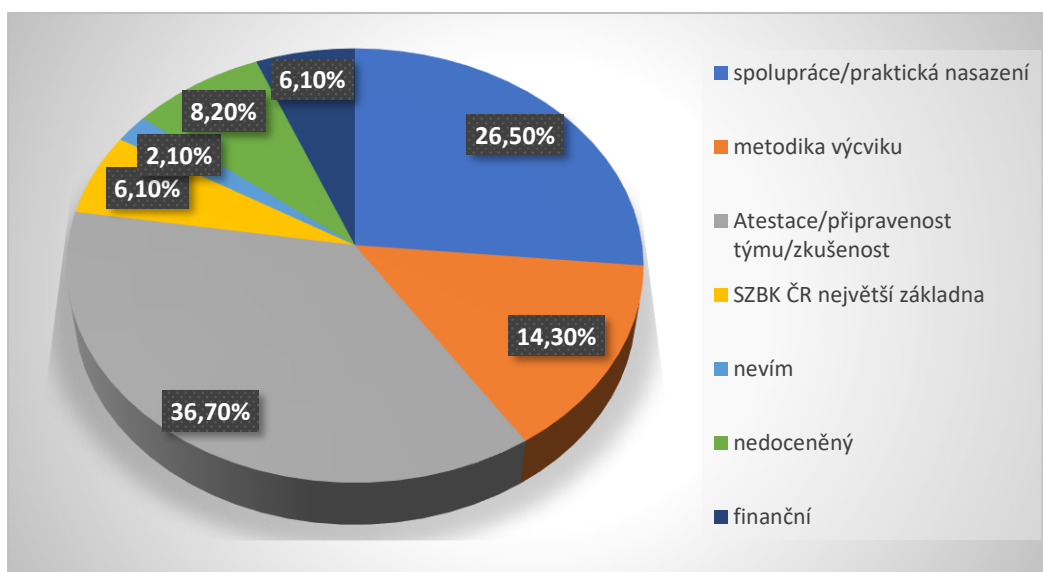

(Zdroj: Vlastní zpracování)

K poslední otázce č. 13, **V čem je podle Vás Svaz záchranných brigád kynologů ČR přínosem?** se 36,70 % respondentů vyjádřilo, že kynologické týmy SZBK ČR mají velkou základnu atestovaných kynologických týmů, zkušenost a připravenost na pátrací akce. Také se dle zkušeností domnívají, že *„psi od policie jsou univerzální a umí od každého trochu“*, *„psi SZBK ČR se mohou soustředit pouze na záchranářinu“* a *„hasiči a policie nemá dostatek psovodů a psů zabývající se pouze záchranářským výcvikem“*. S tímto souvisí další kategorie odpovědí, u které se 26,50 %

členů svazu shodlo, že přínosem je jejich spolupráce s IZS, „vzájemné předávání zkušeností“ a následná praktická nasazení. 14,30 % tázaných odpovědělo, že velký přínosem je i metodika výcviku psů, kteří „mají zpravidla jeden směr výcviku a nikdy nesmí být agresivní, a to dokonce ani k ostatním psům. Výborná socializace a podporovaný vztah k lidem je pro nás prioritou“. Dále je velký počet vycvičených psů na plochy, což je výhoda v tom, že nemusí být hodně lidí jako např. u rojnice a je „jistota při předávání čistého sektoru, že osoba nebyla přehlédnuta“. Kromě metodiky může SZBK ČR nabídnout velký počet atestovaných kynologických týmů. Nezanedbatelným přínosem dle členů SZBK ČR (6,10 %) je i finanční stránka, což znamená „beznákladové dodání psovodů a psů“ a mít k dispozici „psovody v regionálních (krajských) brigádách, kteří jsou plně k dispozici (za nulovou cenu), a dokáží pružně reagovat na požadavky IZS“.

Graf č. 19: Přínos SZBK ČR pro IZS

(Zdroj: Vlastní zpracování)

6.2.2 Dotazník pro vedení Svazu záchranných brigád kynologů ČR

Druhý z dotazníků byl určen pro vedení Svazu záchranných brigád kynologů ČR, a obsahoval 4 otevřené otázky, věnované působení Svazu záchranných brigád kynologů ČR, praktickým nasazením, atestovaným kynologům a spolupráci s PČR, HZS ČR. Vyplněný dotazník byl zaslán viceprezidentem SZBK ČR emailem dne 3.3.2023.

Otázka č. 1: Za 33 let existence Svazu záchranných brigád kynologů ČR došlo k významnému rozšíření jeho působení. Můžete porovnat co se zlepšilo, jaké jsou novinky, co byste změnili, co se osvědčilo a rádi byste chtěli udržet?

V posledních letech klade svaz mnohem větší důraz na záchranný výcvik zaměřený na praktické nasazení. Byly zavedeny tzv. Prověrky praktického nasazení, jako lektori a zkušební komisari jsou na ně zvaní i zástupci PČR a HZS ČR, kteří prověrky směřují právě podle požadavků praxe. Po zavedení prověrek se významně zvýšil počet atestovaných psů SZBK ČR, naši psovodi dosahují na atestech vysoké úspěšnosti. Následně se samozřejmě zvedl i počet praktických nasazení, na které byli naši psovodi povoláni.

Otázka č. 2: Je dostatek záchranných kynologů s atestem v SZBK ČR?

V sutinách ano, těchto zásahů není tolik a stačí účast 2–3 psů. V pátrání po pohřešovaných v plochách ne, pro efektivní zásahy by bylo třeba jejich počet zněkolikanásobit.

Otázka č. 3: Jsou atestovaní psovodi SZBK ČR dostatečně využíváni při praktických pátracích akcích (můžete rozvést)? V případě že ne, jaké vidíte důvody?

V sutinách ano, HZS povolává záchranné kynology ke každému případu zříčené budovy. V plochách se situace výrazně liší podle krajů. V některých krajích (Hradec Králové, Plzeň) spolupráce funguje dobře, naši psovodi jsou na zásahy povoláváni, v jiných krajích je spolupráce minimální, někteří velitelé zásahů ani o této možnosti nevědí.

Otázka č. 4: Je stávající systém záchranné kynologie IZS funkční? Jaká je spolupráce s PČR, HZS ČR?

Funkční je, ale samozřejmě je co zlepšovat. Odpověď částečně vyplývá z předešlé otázky, s HZS ČR je spolupráce relativně funkční, s PČR záleží na kraji, špatná spolupráce je v některých krajích způsobena neochotou velitelů zásahu povolávat na pátrání dobrovolníky, někdy se jedná i o neznalost této možnosti.

6.3 Vyhodnocení hypotéz

Pro naplnění cíle práce byly stanoveny hypotézy, které je nyní možné vyhodnotit:

H1: Počet praktických nasazení kynologických pátracích týmů SZBK ČR se během období 2016–2022 zvýšil více než o polovinu.

Na základě získaných dat a na základě grafu č. 1 týkající se praktických nasazení kynologických pátracích týmů, se během sledovaného 7letého období zvýšil počet pátrání o 14,14 zásahů. V roce 2016 bylo 7 zásahů, v roce 2022 bylo 22 zásahů. Tedy **hypotéza č. 1 byla potvrzena.**

H2: V období 2016–2022 bylo při praktických nasazení použito více sutinového vyhledávání než plošného vyhledávání.

Dle grafu č. 3 bylo zjištěno, že 82,8 % zásahů se týkalo plošného vyhledávání, sutinového pouze 10,10 %, **hypotéza č. 2 byla potvrzena.** Tato domněnka potvrzuje, že plochy se řadí mezi nejčastěji využívanou specializaci a současně se jí nejvíce věnují kynologické týmy SZBK ČR.

H3: Více než polovina respondentů se zúčastnila praktického nasazení během svého působení v SZBK ČR.

Otázka č. 6 byla zaměřena na četnost praktických zásahů, z odpovědí respondentů vyplývá, že většina (57,10 %) ještě nebyla na žádném zásahu. 42,9 % respondentů se zúčastnila aspoň jednoho zásahu. **Hypotéza č. 3 tedy byla vyvrácena.**

H4: Autorka si myslí, že největším přínosem pro IZS je vysoká atestace a připravenost kynologických týmů SZBK ČR.

Na základě poslední otevřené otázky **V čem je podle Vás Svaz záchranných brigád kynologů ČR pro IZS přínosem?** 36,70% respondentů odpovědělo, že největším přínosem je velký počet atestovaných kynologických týmů, jejich kvalitní příprava a zkušenost v praktickém pátrání, hlavně v plošném. **Hypotéza č. 4 byla potvrzena.**

6.4 Diskuze

Výše uvedená data praktických nasazení Svazu záchranných brigád kynologů ČR nejsou veřejně dostupná, proto se autorka obrátila na vedení SZBK ČR, které jí poskytlo potřebné údaje pouze pro tuto bakalářskou práci. Počet zaznamenaných pátrání ve sledovaném 7letém období se odvíjí od zpráv z prezidia SZBK ČR a školeních rozhodčí. Celkem bylo registrováno 99 zásahů, se zvyšující se tendencí ve sledovaném období, kterých se zúčastnilo 365 kynologických pátracích týmů SZBK ČR. Za pomoci psovodů a psů bylo indikováno 33 pozitivních nálezů, z toho přibližně 65 % živých osob a 35 % neživých osob. Co se týče pozitivního nálezu, SZBK ČR považuje tento typ nálezu za citlivý údaj a je evidován pouze interně. Proto byl uveden jenom přibližný poměr pozitivního nálezu za sledované období. Přitom jak uvádí Pozdníček, psovodi SZBK ČR zaznamenali během své existence „řadu velmi úspěšných nálezů, bohužel v drtivé většině již mrtvých osob“¹³⁰. Jak již bylo uvedeno výše, ve sledovaném období byla úspěšnost nálezů živých pohřešovaných osob velmi vysoká (65 %) a efektivita praktických nasazení SZBK ČR taktéž, jelikož úspěchem není jenom nalezená pohřešovaná osoba, ale i potvrzení, že je „terén prázdný“ (nikdo se v daném prostoru nenachází).

Dotazník dle statistiky navštívilo 57 členů SZBK ČR a dokončilo jenom 35 respondentů. I přes velmi nízkou účast, lze říci, že získané odpovědi respondentů byly velmi užitečné pro zpracování této práce. Dále se dotazníkového šetření zúčastnilo jenom 34,3 % respondentů, kteří jsou členy SZBK ČR 1-2 roky, další skupinou respondentů byli kynologové působící ve svazu 10-20 let a poslední, avšak početnou skupinou byli kynologové působící ve svazu více než 20 let. Záchranářské kynologii se věnuje jako dobrovolník většina respondentů (91,40 %), jako profesionál i dobrovolník pouze 8,60 % respondentů. Většina členů svazu vycvičila za dobu svého působení jen jednoho psa, což potvrzuje fakt, že výcvik psa je dlouhodobá záležitost, která se odvíjí od schopnosti a povahy psa, zdravotního stavu psovoda a psa, ale také záleží na znalosti psovoda např. z oblasti kynologie, topografie či, první pomoci. V literatuře o záchranářské kynologii, nebo na stránkách IRO, je uvedena doba výcviku 2–3 roky, ale z praxe je potvrzeno, že vycvičit plnohodnotného záchranářského psa trvá tři až čtyři roky. Kromě toho většina respondentů se věnuje výcviku psa každý den, a to jak plochy nebo sutiny, tak i poslušnost

---

¹³⁰ POZDNIČEK, L. a kol. Ve jménu člověka... [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html>

a udržování fyzické kondici. Dále by se chtěli respondenti se svým psem zdokonalovat ve vyhledávání v ploše i sutinách, absolvovat různé typy zkoušek, včetně atestu MV.

Kromě výše uvedeného je důležité i finanční zázemí psovoda, jelikož výcvik záchranářského psa nese s sebou mnoho nákladů (kvalitní krmivo, veterinární péče, zaplacení figuranta, pohonné hmoty apod.), což může budoucího psovoda odradit. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, SZBK ČR je nezisková organizace a hlavní finanční zdroje jsou tvořeny členskými příspěvky, sponzorskými dary, tak i neinvestičními dotacemi ze strany MV. Hlavním kritériem k získání dotace jsou primárně vykonané atestační zkoušky, které se co dva roky musí obnovit. Je tak na místě zvážit, zdali by nebylo vhodné změnit kritéria pro přerozdělování dotace, jelikož atest MV je velmi obtížná zkouška a příprava časově velmi náročná. Doporučením autorky je změna kritéria, dotace by se mohla vyplácet na základě absolvování zkoušky základní způsobilosti, která má za cíl prověřit, je-li přezkušovaný pes pro tento druh výcviku vůbec vhodný.

Z výpovědí respondentů vyplynulo, že většina se se svými psy věnuje více specializacím, nejvíce kynologických týmů se věnuje pátrání po osobách v přírodních terénech (94,30 %), což je dle dostupných informací o záchranářské kynologii specializace, která je považována za nejvíce využívanou. A jak uvádí Jančaříková, na plošném pátrání se využije 20 i více kynologických týmů zároveň, protože je obvykle potřeba rychle propátrat rozlehlé území.¹³¹ Sutinám se věnuje 71,40 % kynologických týmů, tato specializace je velmi riziková, proto je potřeba, aby byli psovodi vyškoleni i v bezpečnosti práce a používali ochranné pomůcky. Říká se, že tato specializace je královskou záchranářskou disciplínou. Nejmladší specializací, vyhledávání na vodní hladině, se zabývá 37,10 %.

Jen 8,82 % psovodů jsou držitelem kynologického atestu MV, jelikož většina respondentů je členem SZBK ČR pouze 1–2 roky. Dle vedení SZBK ČR je dostatek záchranářských kynologů s atestem „v sutinách, těchto zásahů není tolik a stačí účast 2–3 psů. V pátrání po pohřešovaných v plochách ne, pro efektivní zásahy by bylo třeba jejich počet zněkolikanásobit „. Fakt že, praktických nasazení dle dotazníku absolvovalo 42,9 % respondentů, tím se spíše potvrzuje, že kynologické týmy s atestem se na pátráních podílely nezanedbatelnou mírou a jsou využívány hlavně v sutinách, a „HZS povolává

---

¹³¹ JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019, s.97

záchranné kynology ke každému případu zřícené budovy.“ Také Jančaříková uvádí ve své knize, že záchranní kynologové se práci v sutinách věnují více, než by odpovídalo možnosti jejich praktických využití.¹³²

Za 33 let existence Svazu záchranných brigád kynologů ČR došlo k významnému rozšíření působnosti v regionech ČR a také počtem členů se stala největší základnou pro výcvik záchranných psů. Z výsledků dotazníků vyplývá, že došlo k velkému množství změn, které se týkaly nejen zkušebního řádu a zkoušek, ale i přístupu a metod výcviku, kdy se klade „větší důraz na záchranný výcvik, výcvik na praktické nasazení. Byly zavedeny tzv. *Prověrky praktického nasazení, jako lektori a zkušební komisaři jsou na ně zváni i zástupci PČR a HZS ČR. Po zavedení prověrek se významně zvýšil počet atestovaných psů SZBK ČR.*“ Dále se také zlepšila spolupráce s organizacemi zabývající se záchrannou kynologií, a to i v rámci IZS. Naproti tomu by respondenti chtěli přiblížit zkušební řád mezinárodnímu, pořádat více cvičení a akce pro všechny brigády SZBK ČR, zohlednit individualitu plemen a měla by se zlepšit součinnost s IZS ve smyslu cvičení a zásahů. V neposlední řadě dle respondentů by měla být zajištěna větší propagace SZBK ČR vůči veřejnosti. V tomto případě lze doporučit více článků o SZBK ČR na internetu, organizovat více akcí pro školy a pro veřejnost, aby se seznámili, co obnáší práce psovoda a záchranného psa. Takové akce pořádá např. Jihočeská záchranná brigáda kynologů.

Co se týče přínosu Svazu záchranných brigád kynologů ČR pro integrovaný záchranný systém, nejvíce respondentů se shoduje, že SZBK ČR má velkou základnu atestovaných kynologických týmů připravených pro praktické nasazení a rovněž „*nadšenců kdykoliv kamkoliv přijet pomoci*“. Nezanedbatelná je taky zkušenost a metodika výcviku kynologických týmů, přičemž pro IZS je dodání kynologických týmů SZBK ČR levnější. Dle vedení SZBK ČR je spolupráce s IZS funkční, ale samozřejmě je co zlepšovat, „*s HZS je spolupráce relativně funkční, s PČR záleží na kraji, špatná spolupráce je v některých krajích způsobena neochotou velitelů zásahů povolávat na pátrání dobrovolníky, někdy se jedná i o neznalost této možnosti.*“. Ze zjištěných informací vyplývá, že spolupráce s IZS je relativně dobrá, ale stále se objevují rizika špatné součinnosti, a to hlavně s PČR v některých krajích. Tato špatná spolupráce může mít za následek zpomalení a ohrožení celé pátrací akce, nenalezení pohřešované osoby apod. Tento problém je již dlouhodobý a jedině co lze doporučit, je obsáhlá propagace

---

¹³² JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranná kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019, s.101

pro PČR a HZS ČR ohledně využití SZBK ČR a dalších organizací zabývajících se záchrannou kynologií v rámci IZS.

Závěr

Ani v dnešní době lidé neumí nahradit při pátrání po pohřešovaných osobách práci psovodů a psů, kteří dokážou zastoupit jak velký počet lidí prohledávající terén bez psa, tak i techniku. Pes je se svým čichem nenahraditelný a jeho výcvik v rámci záchranné kynologie je bezesporu jedním z nejnáročnějších oborů. Hlavním cílem a smyslem je příprava kynologických pátracích týmů pro záchranu lidských životů při různých neštěstích, což je také základním cílem a smyslem Svazu záchranných brigád kynologů ČR. Počtem členů a působností v regionech celé ČR je SZBK ČR největší základnou pro výcvik záchranných psů a dále je jedním ze zakládajících členů mezinárodní organizace IRO. SZBK ČR je občanským sdružením registrovaným u MV, finanční zdroje jsou tvořeny dotacemi, členskými příspěvky a sponzorskými dary. Žádný z členů svazu není za svou činnost placen, tuto „práci“ bere jako koníček, poslání a rád „záchranařině“ obětuje velké množství svého času i financí. Bohužel záchranná práce není u široké veřejnosti dostatečně propagována, média se jí věnují pouze v případě živelných pohrom a neštěstí.

Cílem práce byla analýza a efektivita využití psovodů a psů Svazu záchranných brigád kynologů v ČR v rámci vyhledávání pohřešovaných osob a jejich spolupráce s integrovaným záchranným systémem. Vedlejším cílem byla charakteristika kynologie, zejména Svazu záchranných brigád kynologů ČR.

V rámci teoretické části práce byla představena kynologie jako taková, její historie a odvětví, a její funkce služební a záchranná. Dále byl popsán výcvik záchranných psů, jejich specializace, organizace zabývající se záchrannou kynologií v rámci IZS a hlavně historie a činnost Svazu záchranných brigád kynologů ČR, čímž byl naplněn vedlejší cíl bakalářské práce. V praktické části práce byla provedena jak analýza získaných dat z evidence zásahů SZBK ČR za období 2016–2022, tak analýza a komparace dotazníkových šetření. Součástí analýzy dotazníků a dat bylo také potvrzení či vyvrácení čtyř hypotéz. Verifikovat se podařilo tři hypotézy, jedna byla na základě výzkumu vyvrácena, tím byl splněn hlavní cíl práce. Na základě těchto hypotéz lze s jistotou konstatovat, že využívání kynologických pátracích týmů SZBK ČR v rámci IZS má smysl, že odborná příprava k získání atestu MV je prováděna dobře a spolupráce s IZS je funkční, přičemž existují samozřejmě oblasti, ve kterých je stále co zlepšovat.

Je nutno zmínit, že v českém jazyce je nedostatek odborné literatury věnující se záchranářské kynologii. Kromě příruček, zkušebních řádů, internetových článků, existují jen dvě knihy: Výcvik záchranářského psa pro práci v sutinách (autor Iveta Soukupová) a Záchranářská kynologie (autor Kateřina Jančaříková). Autorka se domnívá, že tato práce by mohla být rozšířena o kazuistiku, což by posloužilo jako pomoc a srovnání pro podobné případy v rámci pátracích akcí. Autorka si vybrala toto téma práce, jelikož je jí blízké, je majitelkou chovné stanice německých boxerů a více než 20 let se věnuje sportovní kynologii.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BAŠTECKÁ, B. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005, 299 s. ISBN 80-247-0708-X.
2. DONALDSON, J. *Lidé a psi: střet kultur*. Praha: Plot, 2011, 219 s. ISBN 978-80-7428-064-1.
3. EIS, V. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 155 s. ISBN 978-80-206-1705-7.
4. JANČAŘÍKOVÁ, K. a JANČAŘÍK, A. Participation of cynology teams in disaster searches in the Czech republic in 2006–2017. *The Science for Population Protection*, 2019, 11, s. 1–12. ISSN 1803 - 635X.
5. JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019, 239 s. ISBN 978-80-7428-354-3.
6. KOLLER, J. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 258 s., ISBN 978-80-206-1823-8.
7. MAKEŠ, V. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2009, 152 s. ISBN 978-80-7385-065-4.
8. MIKULICA, V. *Poznej svého psa: etologie a psychologie psa*. 2., rozš. vyd., v Dialogu 1. vyd. Litvínov: Dialog, 1991. 306 s. ISBN 808-58-4300-5.
9. MÜLLER, M. *Výcvik všestranného psa: od štěněte k dokonalému psovi: koupě, výcvik a chov všestranného psa podle zásad moderní zoopsychologie*. Praha: Brázda, 2006. 195 s. ISBN 80-209-0349-6.
10. OCHRANA, F., *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*, Praha, Karolinum 2019, 146 s. ISBN 978-80-246-4200-0.
11. RULC. J., ŠTAUDINGER. P., NEVOLNÝ, P. *Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*, Praha, CanisTR, 2014. 764 s. ISBN 978-80-904210-8-0.
12. SELYUKOV, V. Origin of official cynology (initial stages of emergence and development of dog breeding). *Naukovyy Visnyk Dnipropetrovs'kogo Derzhavnogo Universytetu Vnutrishnikh Sprav*, 2020, č. 3, 208-213. ISSN 2078-3566.
13. SITENSKÝ, F. L. *Hospodářský slovník naučný*. Praha: F. Šimáček, 1909, 1281 s.

14. SOUKUPOVÁ, I. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013, 187 s. ISBN 978-80-260-5627-0.
15. SVOBODA, P. *Psí záchranář: vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu*. V Brně: CPress, 2022, 149 s. ISBN 978-80-264-4313-1.
16. TVRDÁ, A. *Canisterapie: zvíře v sociálních službách*. Praha: Plot, 2020, 134 s. ISBN 978-80-7428-366-6.
17. VILÁŠEK, J., FIALA, M. a VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014, 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8.

Elektronické zdroje

1. Časopis 112 ROČNÍK XIV ČÍSLO 1/2015. *Záchranářská kynologie u Městské policie hl. m. Prahy* [online]. 2023 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-1-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>
2. Český kynologický svaz ZKO Praha 5. *Historie naší organizace* [online]. Praha, 2015 [cit. 2023-20-02]. Dostupné z WWW: <<https://kynologie-zbraslav.cz/historie/>>
3. FCI. *History of the FCI* [online]. Thuin, 2022 [cit. 2023-17-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.fci.be/en/History-of-the-FCI-1.html>>
4. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. *Integrovaný záchranný systém* [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-17-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>>
5. HAVLÍKOVÁ, E. *Integrated Rescue System (IRS)* [online]. Bratislava: National Health Information Centre, 2016 [cit. 2023-17-02]. Dostupné z WWW: <[https://www.npz.sk/sites/npzf/Stranky/NpzArticles/2013_06/Integrated_Rescue_System_\(IRS\).aspx?did=3&sdid=8&tuid=0&page=full&](https://www.npz.sk/sites/npzf/Stranky/NpzArticles/2013_06/Integrated_Rescue_System_(IRS).aspx?did=3&sdid=8&tuid=0&page=full&)>
6. HEJZLAR, R. *Deset let záchranářské kynologie v rámci IZS. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*, 2013, 12(12). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>
7. HEJZLAR, R. *Záchranářská kynologie. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*, 2014, 10(13). ISSN

- 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>
8. HEJZLAR, R. *Úvod do záchranné kynologie*. [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-08-03] Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>
  9. HEJZLAR, R. a SMÉJOVÁ, V. *Záchranná kynologie u HZS ČR. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*, 2014, 11(13). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.inexco.cz/store/casopis-112-2014-11.pdf>>
  10. HORSKÁ SLUŽBA ČR. *Kynologie* [online]. 2015 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/kynologie/uvod>>
  11. HZS ČR. *Kynologie u HZS ČR* [online]. 2017 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/soubor/kynologie-u-hzs-cr3-grafika-pdf.aspx>>
  12. HZS ČR. *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 41/2012* [online]. 2012 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/18725208-S-b-i-r-k-internich-aktu-rizeni-generalniho-reditele-hasicskeho-zachranneho-sboru-ceske-republiky-cast-i.html>>
  13. HZS ČR. *Co je to IZS?* [online]. 2023 [cit. 2023-25-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>>
  14. HZS ČR. *Záchranný útvar HZS ČR disponuje ve své organizaci družstvem kynologů* [online]. 2023 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/kynologie.aspx>>
  15. JČZBK. *Atestování psůvodi MV GR HZS* [online]. 2022 [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW: <https://www.jihocestizachranari.cz/atestovani-psovodi-mv-gr-hzs_185.html>
  16. KZJ ČR. *Kynologická záchranná jednotka ČR* [online]. 2015 [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW: <<https://kzjcr.cz/o-nas/>>
  17. LINHART, P. *Integrovaný záchranný systém* [online]. Praha, 2004 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx>>
  18. MÁŠKOVÁ, J. a MÁŠKA, S. *Vodní záchranařina* [online]. 2023 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.vodnizachranarinasepsy.cz/projekty/>>

19. MORÁVEK, P., *Záchranářská kynologie u dobrovolných hasičů* [online] [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>
20. MORAVSKOSLEZSKÝ KYNOLOGICKÝ ÚTVAR – *Kynologický klub Hanušovice* [online]. Hanušovické noviny, 200z [cit. 2023-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.hanusovice.info/e_download.php?file=data/editor/233cs_5.pdf&original=noviny_2008_02.pdf>
21. PANÝRKOVÁ, I. *Historie psích sportů – I. díl* [online]. České Budějovice: eCanis media, 2020 [cit. 2023-15-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/historie-psich-sportu-i-dil_1402.html>
22. PEJŠA, M. *Sportovní kynologie: výhody i úskalí královské disciplíny* [online]. 2020 [cit. 2023-21-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.pesweb.cz/cz/4019.sportovni-kynologie-vyhody-i-uskali-kralovske-discipliny>>
23. POLICIE ČR. *Oddělení služební kynologie* [online]. 2023 [cit. 2023-21-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-oddeleni-sluzebni-kynologie.aspx>>
24. POZDNIČEK, L. *Rozhovor s... Ladislavem Pozdničkem* [online]. Klášterec nad Ohří, 2011 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.klasterec.cz/e_download.php?file=data/editor/558cs_55.pdf&original=KLASTEREC%2003_2021%20Fin%C3%A1ln%C3%AD%20verze.pdf>
25. POZDNIČEK, L. a kol. *Ve jménu člověka...* [online]. 2020 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka_1415.html>
26. SIRIUS. *O nás* [online]. 2023 [cit. 2023-08-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.sirius-rescue.cz/>>
27. SURVIO, *Uzavřené otázky dotazníku* [online]. © Copyright 2012–2020 Survio. All rights reserved., [cit. 2023-02-28], Dostupné z WWW <<https://www.survio.com/cs/blog/typy-otazek/uzavrene-otazky> >
28. SZBK ČR. *Svaz záchranných brigád kynologů ČR* [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/>>
29. SZBK ČR. *IRO atesty* [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/aktuality/iro-atesty-terminy-2022_277.html>

30. SZBK ČR. *Zkušební řád SZBK ČR pro záchranné psy* [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2023 [cit. 2023-11-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/zkousky.html>>
31. SZBK ČR. *Mezinárodní zkušební řád IRO* [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2019 [cit. 2023-11-03]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/mezinarodni-zkusebni-rad-iro_11.html>
32. SZBK ČR. *Kvalifikace psovodů Svazu záchranných brigád* [online] [cit. 2023-28-02] Dostupné na WWW: <https://www.zachranari.cz/kvalifikace-psovodu-svazu-zachrannych-brigad_55.html>
33. SZBK ČR. *Vedení Svazu záchranných brigád kynologů ČR* [online] Created by © CRnet, s.r.o. 2000–2023 [cit. 2023-28-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.zachranari.cz/vedeni.html>>
34. SZBK ČR. *Stanovy SZBK ČR, z.s.* [online] [cit. 2023-28-02]. Dostupné na WWW: <<https://www.zachranari.cz/soubory/dokumenty/1628237327VPNeXnuyMs07bFImLYqZoE3WUp8CHScx.pdf>>
35. SZBK ČR. *Prověrky praktického nasazení (PPN)* [online], Created by © [CRnet, s.r.o.](https://www.crnet.cz) 2000–2023 [cit. 2023-30-17]. Dostupné z WWW: https://www.zachranari.cz/proverky-praktickeho-nasazeni-ppn-_61.html
36. ŠABATOVÁ, H. *Svaz záchranných brigád kynologů ČR*. 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, 2015, 14(6). ISSN 1213-7057. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>>
37. ŠABATOVÁ, H. *30 let SZBK ČR* [online]. Duchcov: SZBK ČR, 2020 [cit. 2023-19-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/clanky/30-let-szbc-cr_172.html>
38. TICHÁ, V. *Historie Českomoravské kynologické unie* [online]. Praha, 2012 [cit. 2023-18-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/odborne-materialy-122>>
39. TROLLER, P. a kol. *Úspěšný atestační rok* [online]. 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/aktuality/uspesny-atestacni-rok_306.html>

40. USAR. *Odřad USAR* [online]. 2006 [cit. 2023-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19>>
41. ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA ČVUT, *Co je rešerše*. [online]. [cit. 2023-03-20] Dostupné z WWW: <<http://knihovna.cvut.cz/katalogy-a-databaze/reserse/co-je-reserse>>
42. ZBK JMK. *Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR* [online] [cit. 2023-07-03]. Dostupné z WWW:<<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-5-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>
43. ZBK PARDUBICKÉHO KRAJE. *Výcvik* [online]. (c) 2014 Záchranná brigáda kynologů Pardubického kraje. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW:]. Dostupné z WWW: <<http://www.zachranari-pardubice.cz/vycvik>>
44. ZBKP. *O ZBKP*. [online].2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW <<https://www.zachranari-praha.eu/o-zbkp/>>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2000, částka 73. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/historie/>>
2. ČESKO. *Zákon č. 449/2001 Sb. Zákon o myslivosti* In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2001, částka 168/2001. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-449/>>

Ostatní zdroje

1. PINC, L. *Služební kynologie* [prezentace]. Praha: Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze, 2016.

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

FCI – Fédération Cynologique Internationale (Mezinárodní kynologická federace)

GŘ HZS ČR – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky

HS ČR – Horská služba České republiky

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IRO – Interantionale Rettungshunde Organisation

IMZ – instrukčně – metodické zaměstnání

IZS – integrovaný záchranný systém

MRT – Mission Readiness Test

MV – Ministerstvo vnitra

MV – GŘ HZS ČR – Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

MZO – Mezinárodní záchranné operace

OKK – odborná kynologická komise

PČR – Policie České republiky

PPN – Prověrky praktického nasazení

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

SHČMS – Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SZBK ČR – Svaz záchranných brigád kynologů České republiky

USAR obřad – Usar Search and Rescue Team

ZBK – Záchranná brigáda kynologů

ZBK JHM ČR – Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR

ZKS – Záchranná kynologická skupina

Seznam tabulek

Tab. 1: Seznam regionálních brigád SZBK ČR

Tab.2: Přehled specializací v rámci nasazení kynologů SZBK ČR v období 2016–2022

Tab. 3: Přehled zkoušek dle Zkušebního řádu SZBK ČR, které splnily respondenti se svými psy

Tab. 4: Jak jsem se dostal/a k záchranné kynologii?

Tab. 5: Co se změnilo

Seznam grafů

Graf 1: Počet praktických nasazení SZBK ČR

Graf 2: Počet nasazených kynologických týmů SZBK ČR

Graf 3: Typy specializací použité při pátrání

Graf 4: Celkový výsledek praktických nasazení za období 2016–2022

Graf 5: Výsledky praktických nasazení za jednotlivé roky

Graf 6: Úspěšnost vyplnění dotazníku

Graf 7: Počet let ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR

Graf 8: Jak dlouho se respondenti věnují záchranařské kynologii

Graf 9: Záchranařské práci se věnuji jako profesionál, dobrovolník, profesionál i dobrovolník.

Graf 10: Počet vycvičených psů

Graf 11: Četnost tréninků, které simulují skutečné nasazení

Graf 12: Četnost praktických zásahů

Graf 13: Přehled specializací, kterým se respondenti věnují se svými psy

Graf 14: Počet atestů Ministerstva vnitra

Graf 15: Frekvence výcviku psa

Graf 16: Plány a očekávání

Graf 17: Co se změnilo

Graf 18: Co by se mělo změnit

Graf 19: Přínos SZBK ČR pro IZS

Přílohy

Dotazník pro členy Svazu záchranných brigád ČR

Dobrý den,

chtěla bych Vás poprosit o vyplnění krátkého dotazníku, který bude součástí mé bakalářské práce „Kynologie záchranných prací“, jejímž cílem je analýza a efektivita využití psovodů a psů registrovaných ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR a jejich zapojení do praktických zásahů ve spolupráci s IZS.

Předem děkuji za Váš čas, který jste dotazníku věnovali.

1. Jak dlouho se věnujete záchranné kynologii?

- a) 1–2 roky
- b) 3–5 let
- c) 6–10 let
- d) 10–20 let
- e) Více než 20 let

2. Kolik let jste členem Svazu záchranných brigád kynologů ČR?

- a) 1–2 roky
- b) 3–5 let
- c) 6–10 let
- d) 10–20 let
- e) Více než 20 let

3. Záchranné práci se věnujete jako:

- a) Dobrovolník
- b) Profesionál
- c) Profesionál i dobrovolník

4. **Kolik psů jste vycvičil/a v rámci SZBK:**
- a) 1 psa
  - b) 2 psy
  - c) 3 psy
  - d) 4 psů a více
5. **Zúčastnil/a jsem se tréninků se svým psem, které simulují zásah (sutinové nebo plošné vyhledávání apod.):**
- a) Ještě jsem nebyl/a
  - b) 1–3 x do roka
  - c) 5 – 10x do roka
  - d) Častěji než 10x do roka
6. **Kolik praktických zásahů a nasazení jste absolvoval/a?**
- 1. Ještě jsem nebyl/a na zásahu
  - 2. 1 zásah
  - 3. 2 zásahy
  - 4. 3–5 zásahů
  - 5. 6 a více zásahů
7. **Se svým psem se věnuji:**
- a) Vyhledávací práce v sutinách
  - b) Pátrání po osobách v přírodních terénech
  - c) Hledání osob po stopě
  - d) záchranné práce ve vodě
  - e) práce v lavinových polích
8. **Můj pes složil tyto zkoušky:**
- a) ZZZ – zkouška záchranné způsobilosti (s)
  - b) ZZZ – zkouška záchranné způsobilosti (p)
  - c) ZZP1 – zkouška záchranných prací 1. stupeň

- d) ZZP2 – zkouška záchranných prací 2. stupeň
- e) ZZP3 – zkouška záchranných prací 3. stupeň
- f) ZTV1 – zkouška terénního vyhledání 1. stupeň
- g) ZTV2 – zkouška terénního vyhledávání 2. stupeň
- h) ZTV3 – zkouška terénního vyhledávání 3. stupeň
- i) ZZS1 – zkouška záchranného stopování 1. stupeň
- j) ZZS2 – zkouška záchranného stopování 2. stupeň
- k) ZZS3 – zkouška záchranného stopování 3. stupeň
- l) ZVP1 – zkouška vodních prací 1. stupeň
- m) ZVP2 – zkouška vodních prací 2. stupeň
- n) ZVP3 – zkouška vodních prací 3. stupeň
- o) ZLP1 – zkouška lavinových prací 1. stupeň
- p) ZLP2 – zkouška lavinových prací 2. stupeň
- q) ZLP3 – zkouška lavinových prací 3. stupeň
- r) ZZP-C1 – zkouška záchranných prací Cadaver 1. stupeň
- s) ZLP-C1 – zkouška lavinových prací Cadaver 1. stupeň
- t) ZVP-C1 – zkouška vodních prací Cadaver
- u) ZTV-C1 – zkouška terénního vyhledání Cadaver 1. stupeň
- v) ZZP-C2 – zkouška záchranných prací Cadaver
- w) ZLP-C2 – zkouška lavinových prací Cadaver
- x) ZVP-C2 – zkouška vodních prací Cadaver
- y) ZTV-C2 – zkouška terénního vyhledávání Cadaver

9. **Jsem držitelem/držitelkou kynologického atestu Ministerstva vnitra:**

- a) Ano
- b) Ne

10. **Jak jste se dostal/a k záchranářské kynologii (přátelé, práce, věnoval/a jsem se sportovní kynologii apod.)?**

11. **Kolik času Vám zabírá výcvik? Co se chcete se svým psem ještě naučit? Jaké máte další očekávání?**

12. Co se za dobu Vašeho působení v SZBK změnilo (výcvik, zkušební řád, zkoušky, jiné)? Je něco, co byste změnil/a, zlepšil/a, dělal/a jinak?

13. V čem je podle Vás Svaz záchranných kynologů pro IZS přínosem?

14. V čem je podle Vás Svaz záchranných kynologů pro IZS přínosem?